

Benelux Pest 2014

Pagina 13

25 november: Laatste nieuws gebruik anti-coagulantia: **Pagina 41**

- ▣ Pest Control News 15 jaar
- ▣ Exotische plaagdieren in opkomst
- ▣ Een Europese norm voor de bestrijding van plaagdieren
- ▣ Plaagdierenbeheersing en het eind aan het vergif?
- ▣ Met de vliegenmepper naar je werk

Ecologisch verantwoorde vliegencontrole

De nieuwe generatie PestWest® vliegenlampen zijn uitgerust met grensverleggende en energiezuinige technologie.

Nieuwe en unieke energiezuinige UVA-lampen, ondersteund door een elektronische ballast voor een professionele vliegencontrole tegen een lage kostprijs. Deze volledig metalen units zijn snel en gemakkelijk te onderhouden, met name dankzij het zelfvergrendelend paneel aan de voorzijde en het feit dat ze elektronisch (zonder gebruik van starters) aangedreven worden.

Het blad voor de plaagdierbestrijdingsbranche wordt twee keer per jaar gepubliceerd in een oplage van 1700 stuks.

Redacteur

Dr. ing. Joeke Nijboer

Redactioneel medewerkers

Ardaan Gerritsen / Rinus van Zanten

Geeft de stand van zaken weer binnen de plaagdierbestrijdingsbranche.

Pest Control News staat voor informatie verstrekking en uitwisseling van gedachten.

Nieuws, artikelen, brieven, reacties, adreswijzingen etc. kunt u zenden aan:

NT Services, t.a.v. Pest Control News

J. Nijboer

Struisvaren 21

2661 PW Bergschenhoek

Nederland

telefoon: 31 (0)10-5290420

E-mail: Joeke@pestcontrolnews.com

Advertenties

Voor informatie betreffende advertenties kunt u contact opnemen met de redactie of uitgever van dit blad.

Advertenties dienen minimaal drie weken voor het verschijnen van het blad in het bezit te zijn van de redacteur of uitgever.

Ontwerp

Albatross Marketing

Druk

PEN

E-mail: info@pen.be

Tel. +32 014 62 23 90

Pest Control News is gedrukt op milieuvriendelijk papier.

In deze uitgave

10 invasieve exoot

13 Benelux Pest 2014

Vanaf De Zijlijn

- 5 Pest Control News 15 jaar
- 5 Bruine ratten, Seoul-virus en hygiëne
- 6 Edda Huzid
- 7 Knokkelkoorts bestrijden met bacteriën
- 8 Er is één zekerheid
- 9 Exotische plaagdieren in opkomst
- 11 Plaagdierontmoeting in Zurich

BeneluxPest 2014

- 16 Onbekend maakt onbemind
- 18 Opslag & transport gevaarlijke stoffen

Technische Zaken

- 20 Racumin Foam
- 22 Pestwatcher Balanced Nature with Intelligence
- 24 Ze zijn als kinderen
- 25 Het monitoren van bedwantsen
- 26 Lader Plaagdierbestrijding
- 28 Insecten in België
- 30 Muskil op Benelux Pest

Nieuws Van De Brancheorganisaties

- 32 Nieuws van het Ctgb
- 33 Overzicht activiteiten CPMV
- 34 Buitengebruik anticoagulantia
- 35 Een Europese norm voor de bestrijding van plaagdieren
- 37 Plaagdierenbeheersing en het eind aan het vergif?
- 38 Met de vliegenmepper naar je werk
- 41 25 november: Laatste nieuws gebruik anticoagulantia

Wie is Wie / Agenda

- 42 KillgermRIWA evenementen 2015
- 43 Agenda
- 43 Dirk Otten

© Pest Control News Limited 2013.

Niets uit deze uitgave mag op enigerlei wijze worden overgenomen zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Pest Control News aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid voor aangeleverd materiaal zoals advertenties en teksten. Pest Control News aanvaardt geen claims voortvloeiende uit advertenties of resultaten naar aanleiding van het gebruik van middelen en producten.

Pest Control News houdt zich het recht voor om artikelen te weigeren.

Lees altijd het label • Gebruik biociden veilig!

Van de redacteur

Plagdiërbestrijders gaan onzekere tijden tegemoet. Hoe zal het gaan met het buitengebruik van anticoagulantia, wat gaat het IPM-protocol inhouden, moet ik cursussen gaan volgen, wordt er gecertificeerd en zal er geaudit worden?

Bij het ter perse gaan van dit nummer van Pest Control News was nog niet duidelijk welke afspraken het Ctgb, het ministerie van IL&T, LTO, PLA.N en de NVPB hebben gemaakt. Wel is duidelijk dat het buitengebruik van anticoagulantia aan banden wordt gelegd net zoals in alle EU-landen. Voor uitgebreide informatie waaraan plagdiërbestrijders per 1 januari 2015 in Nederland moeten voldoen wanneer ze knaagdieren buiten willen bestrijden kijk op pagina 41!!

Eerst zal men bij overlast aan ratten uitgebreid moeten nagaan of er ook andere methodes zijn om de ratten daar weg te krijgen. Pas wanneer er geen andere manieren meer zijn mag gebruikt worden gemaakt van anticoagulantia. Omdat te kunnen doen moet men een speciale opleiding volgen en er zal geaudit worden. En dat alles omdat men het gebruik van anticoagulantia buiten wil tegengaan om doorvergiftiging te voorkomen. Plagdiërbestrijders willen wel hun verantwoording nemen maar vinden dat agrariërs en particulieren dat ook moeten doen. Er zullen zeker agrariërs zijn die anticoagulantia goed gaan gebruiken, na het volgen van een verplichte IPM-cursus knaagdieren, maar er bestaat grote twijfel of het merendeel dat ook zal gaan doen.

Er wordt geschat dat er per jaar 500 tot 1000 ton anticoagulantia wordt gebruikt in Nederland waarvan 75%! door agrariërs, een 10% door particulieren en de rest, maar 15%!, door de professionele plagdiërbestrijders. De inspectiediensten zullen er een grote klus aan hebben om alle agrariërs zover te krijgen dat ze ook IPM gaan toepassen bij de rattenbestrijding op hun bedrijven! Ik ben er wel van overtuigd dat een goed toezicht van groot belang is om het gebruik van anticoagulantia volgens het IPM-model te doen slagen. Fabrikanten en distributeurs kunnen/moeten daar ook een rol bij spelen, bij het verkopen van anticoagulantia aan partijen die er volgens de wet niet verantwoord mee omgaan. Ook moeten ze samen met plagdiërbestrijders alternatieven bedenken om knaagdieren buiten te bestrijden. In de vorige editie van Pest Control News heb ik daar al een paar voorbeelden van gegeven en ook in deze editie worden alternatieven voor anticoagulantia benoemd.

Aan de andere kant kan het voor plagdiërbestrijders een uitdaging worden om vaste voet te verkrijgen bij de agrarische bedrijven om daar knaagdieren te bestrijden. Zoals een bekende voetballer al eens zei: "elk nadeel heb zijn voordeel". Plagdiërbestrijders zouden agrariërs bijvoorbeeld nog meer actief kunnen benaderen.

Er wordt naar gestreefd om per 1 januari 2015 de Wet Natuurbescherming in te laten gaan. Aan die wet is ook de Flora- en Faunawet toegevoegd. Ook zal daar informatie in komen te staan over Invasieve Exoten. Alle plagdiërbestrijders hebben te maken met deze wet. Volgens de Flora- en Faunawet moeten sommige dieren en planten worden beschermd en volgens de Invasieve Exotenlijsten moet een aantal micro-organismen, dier- en plantensoorten verwijderd worden uit Nederland. Als voorbeeld kan de vogelgriep worden genoemd die eind november in Nederland is uitgebroken. De virussen die vogelgriep veroorzaken zijn invasieve exoten en moeten bestreden worden. Plagdiërbestrijders kunnen tijdens ontruiming en ontsmetting een actieve rol spelen. Preventief zouden plagdiërbestrijders ook een nog grotere rol kunnen spelen bij het weren of bestrijden

van knaagdieren, duiven, eenden en andere ongewenste dieren die mogelijk virus vogelgriep of andere virussen zoals mond-en-klauwzeer kunnen overbrengen. Agrariërs moeten overtuigd worden dat plagdiërbestrijders deskundig zijn en niet, zoals zijzelf vaak, "rattengifstrooiers" zijn.

Per jaar brengen invasieve exoten 1,3 à 3 miljard Euro schade aan de Nederlandse economie. Wij, de plagdiërbestrijders, zijn experts in het weren en bestrijden van plagen en kunnen daar een grotere rol bij spelen dan nu het geval is.

Weliswaar overleggen de opleidings- en exameninstututen en brancheorganisaties min of meer regelmatig gedwongen of niet gedwongen met elkaar, maar helaas kan men het niet eens worden. Dat leidt vaak tot verdeeldheid en verspilde energie die beter gebruikt zou kunnen worden om effectiever de branchebelangen te behartigen. Hopelijk zal het eens lukken om dit soort problemen op te lossen en de eigen belangen ter zijde te schuiven ten gunste van onze energerende en geweldige plagdiërbestrijdingsbranche!

Joeke Nijboer

Pest Control News 15 jaar

Het is een oud gezegde, maar wat gaat de tijd snel. Ons vakblad Pest Control News bestaat 15 jaar. Voor u ligt de 30ste editie van Pest Control News. PCN no 1 werd verspreid in mei 1999!! De oplage van no.1 bestond uit 690 exemplaren, momenteel versturen wij het blad naar 1700 adressen in Nederland en België!

Pest Control News in Engeland heeft haar 100ste editie gepubliceerd, PCN Duitsland no.57, PCN Spanje no.29 en PCN Polen is toe aan haar 8ste uitgave. Elke land heeft zijn eigen redactie. U kunt exemplaren van alle edities terugvinden op www.pestcontrolnews.com.

Vanaf het eerste begin is ons Benelux PCN team bij elkaar gebleven: Joeke Nijboer als redacteur en ondergetekende, Rinus van Zanten, als eindverantwoordelijke met als administratieve ondersteuning NTServices onder leiding van Rieneke Tintel. Tevens werken mee Ardaan Gerritsen en onze drukker PEN uit Turnhout en niet te vergeten

de collega's van de marketing-afdeling van Killgerm in de UK en Turnhout. Wij mogen gerust stellen dat Pest Control News een goed gelezen en wel-geaccepteerd vakblad in onze branche is geworden met een onafhankelijke redactie..

In Nederland worden op ons vakgebied de plaagdierbestrijdingsbranche, twee vakbladen gepubliceerd, t.w. het blad "Dierplagen" van het KAD en "Pest Control News" ondersteund door de Killgerm Group in Engeland. Twee bladen die elkaar niet in de weg zitten met ieder zijn eigen specifieke benadering.

Tot op heden zijn wij in staat geweest om ons blad gratis te versturen. Dit mede dankzij onze zeer trouwe sponsors. Door meerdere activiteiten die jaarlijks plaats vinden wordt de druk op bedrijven die sponsors groter; desondanks hopen we toch dat we ook de komende jaren ons blad gratis bij de lezers in de bus kunnen laten vallen.

Wij blijven streven naar voor de branche

interessante onderwerpen en artikelen en hopen nog jaren met ons blad "Pest Control News" door te kunnen gaan.

Veel respect en waardering is er voor de jarenlange inzet van Joeke Nijboer. Nog steeds stort hij zich met volle overgave op iedere uitgave van Pest Control News, en dat na 15 jaar. Joeke, heel hartelijk dank en wij hopen dat je het nog jaren kunt voortzetten. Ga door en op naar no.50!

Rinus van Zanten

BRUINE RATTEN, SEOUL-VIRUS EN HYGIËNE

De Unie van Waterschappen heeft op 22 november de volgende tijdelijke werkinstructie voor de muskus- en beverrattenbestrijders uitgevaardigd die ook van belang is voor de plaagdierbestrijders. Hieronder een samenvatting.

INSTRUCTIE

Bijvangst van bruine ratten bij de bestrijding van muskus- en beverratten is een gegeven. Recent onderzoek heeft aangetoond dat het Seoul-virus met zekerheid is vastgesteld op door de muskusratbestrijding aangeleverde bruine ratten. Doel van deze werkinstructie is informatie over de:

- verplichte toepassing van hygiënemaatregelen;
- wijze van afvoer van kadavers van bruine ratten.

AANLEIDING

Op de door ons voor onderzoek aangeleverde bruine ratten is het Seoul-virus aangetroffen. Bij de helft zijn het sterke aanwijzingen, bij inmiddels 3 exemplaren is het virus definitief vastgesteld. Het Seoul-virus is een Hanta variant die overdraagbaar is op mensen en kan leiden tot nierontsteking met mogelijk dodelijke afloop.

- Het Seoul-virus is niet besmettelijk van mens op mens;
- Het Seoul-virus komt ook voor in Zweden, Frankrijk en Engeland, was eerder nog niet in Nederland aangetoond;
- Er is met name een risico voor mensen die rechtstreeks met bruine ratten in aanraking komen (urine en fecaliën).

WERKWIJZE

- Hygiënemaatregelen

Iedere controle van vangmiddelen gebeurt met lange handschoenen. Indien een bruine rat wordt aangetroffen dan gelden de volgende (extra) maatregelen:

- o Er wordt een mondkapje type FFP2 gedragen om infectie door inhalatie van aërosolen (stof- en vloeistofdeeltjes in de lucht) afkomstig van urine tegen te gaan tot en met het moment dat de bruine rat verpakt is (zie kadavers);
  - o Het mondkapje is voor eenmalig gebruik!
  - o Na iedere vangst van een bruine rat worden de handen/armen/ gezicht gewassen met water en desinfecterende zeep.
- Kadavers
    - o Kadavers van bruine ratten worden ter plaatse van de vangplek direct in een plastic zak verpakt. Het achterlaten van de bruine rat op de vangplek is ongewenst om verspreiding van het virus te voorkomen;
    - o De plastic zak met bruine rat wordt vervoerd in een kadaverton;
    - o Op het steunpunt worden de kadavers verzameld in een container. De kadavers blijven daar totdat het RIVM heeft aangegeven wat daarmee te doen;
    - o Kadavers van bruine ratten die al in een vriezer verzameld zijn blijven daar tot nadere order. In overleg met het RIVM wordt bepaald wat we met deze kadavers doen

BENELUX PEST

Edda Huzid

Ook dit jaar werd Benelux Pest gehouden in Congrescentrum De Voortse Vallei. Dit congrescentrum is de buurman van Golfcentrum Edda Huzid. De Voortse Vallei en Edda Huzid werken op veel gebieden samen. Vaak wordt het congrescentrum in één adem met het golfcentrum genoemd: Edda Huzid.

Toen ik een aantal jaren geleden voor het eerst hoorde dat Benelux Pest in Edda Huzid zou neerstrijken, ging er bij mij een lampje branden. Edda Huzid, dat was toch het centrum voor IJslandse paarden? Hoezo is dat nu de naam van een congrescentrum en golfclub? En jawel hoor, na enig speurwerk was het duidelijk: Edda Huzid was inderdaad het IJslandsepaarden-sportcentrum geweest. Maar hoe kan een paardensportcentrum nu een golf- en congrescentrum worden? In de jaren zestig van de vorige eeuw had mevrouw Heidi Uytenbogaart een kippenboerderij in Voorthuizen. Omdat het kippengebeuren niet heel goed liep, en mevrouw Uytenbogaart in contact gekomen was met het IJslandse paard (hoewel deze dieren klein zijn, mag je ze geen pony noemen; het zijn Paarden!) besloot zij een IJslandsepaarden-centrum op te zetten. Maneges met gewone paarden en pony's waren er volop in Nederland. Maar het IJslandse paard, dat buiten de gangen stapt draf en galop het uiterst snelle en comfortabele Tölt beheerst, was in Nederland nog onbekend. Het eerste dier dat zij importeerde, heette Edda. Het centrum werd vernoemd naar deze merrie die hier haar "huis" gekregen had: Edda Huzid, Edda's huis. Mevrouw Uytenbogaart trainde en handelde in IJslandse paarden. In de zomer hield zij op haar prachtige locatie paardrijkampen voor kinderen. De IJslandse paardjes maakten lange tochten met de kinderen over de Veluwe. Het rietgedekte gebouw waar altijd het Pest Control News diner wordt gehouden, was het kampgebouw waar de kinderen sliepen.

Mevrouw Uytenbogaart was in de jaren 60 in één klap aan heel veel IJslanders gekomen. In de haven van Rotterdam was een schip met ongeveer 100 paardjes aangekomen. Rotterdam fungeerde als doorvoerhaven voor deze dieren op weg naar... ja, op weg waar naartoe? In die jaren was er van barcodes nog geen sprake, van

"track and trace" had niemand gehoord, en internet was verre toekomstmuziek. De papieren van deze lading waren zoek geraakt. En zo stonden er in de haven van Rotterdam 100 paardjes van een in Nederland nog onbekend ras, te wachten tot ze verder op weg konden gaan naar hun eigenaar. En dat lukte uiteraard niet. Iemand opperde dat mevrouw Uytenbogaart misschien wel interesse had in deze dieren. Zij was in Nederland immers degene die met IJslanders werkte. En zo geschiedde; "tante Heidi" zoals zij in de IJslander wereld genoemd werd, zag wel handel in 100 IJslanders en Edda Huzid had er meteen een heel aantal paardrijkampdieren bij.

Helaas werd het werk op de manege en het werken met de paardjes lichamelijk te zwaar voor mevrouw Uytenbogaart en was ze in de jaren zeventig gedwongen het centrum te verkopen. Degene die het van haar overnam, nam voortvarend een uitbreiding op zich. Zo werden er stallen bijgebouwd en een overdekte rijbaan. Dit bedrijf was echter geen lang leven beschoren en uiteindelijk werd het hele complex verkocht buiten de paardenwereld om. De vorm van de binnenbaan is nog duidelijk te herkennen in de grote zaal. Verder herinnert er niets meer aan het hoefgekleter dat hier jaren geleden dagelijks klonk.

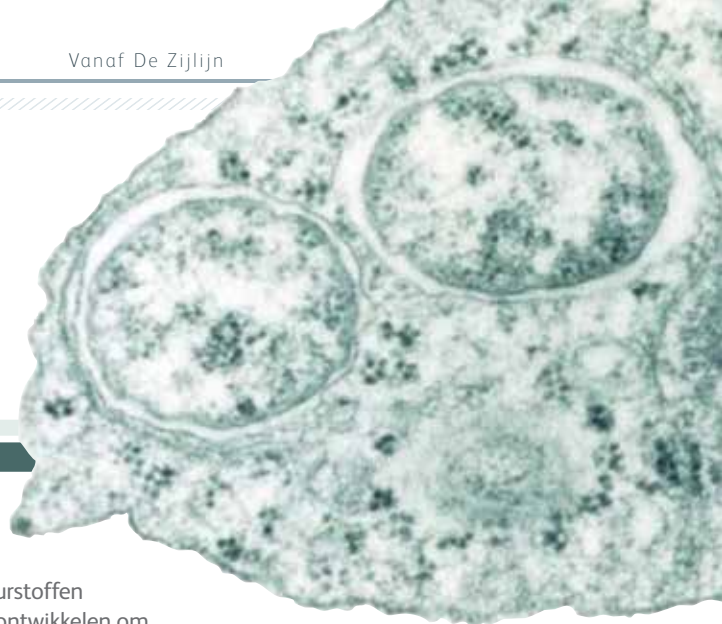
Heidi Uytenbogaart is inmiddels overleden. Deze, naar ik gehoord heb, excentrieke en voortvarende dame heeft haar lichaam ter beschikking gesteld aan de wetenschap. En volgens insiders is dat geheel in de geest van hoe zij geleefd heeft.

Dank u wel mevrouw Uytenbogaart, dat u Nederland hebt laten kennis maken met deze leuke paardjes.

Anneke Nieuwland

Knokkelkoorts bestrijden met bacteriën

Het Denguevirus is een besmettelijke tropische ziekte en veroorzaakt Dengue, ook wel knokkelkoorts genoemd. Dengue wordt meestal overgebracht door de steekmug *Aedes aegypti* maar soms ook door de steekmug *Aedes abopictus*. Door het steeds warmere klimaat rukt deze ziekte verder op naar de gematigde gebieden

en het is een kwestie van tijd voordat knokkelkoorts ook in Nederland en België voorkomt.

Aedes aegypti lijkt op de andere steekmuggen en is zonder microscopisch onderzoek moeilijk te onderscheiden van andere soorten. De muggen leggen onder andere eieren in oude

autobanden en potplanten waarin zich water bevindt. Overdag komen ze vaak voor in huizen waar ze dan de mensen steken. Een volwassen *Aedes aegypti* steekmug leeft 2 à 4 weken. Ze hebben geen groot verspreidingsgebied en leggen slechts een 500 meter af tijdens hun leven.

Dengue wordt veroorzaakt door een vijftal virussen die nauw aan elkaar verwant zijn. Wanneer er immuniteit is verkregen voor één van die virussen biedt dat meestal levenslange immuniteit voor dat type virus maar niet voor de andere virussoorten.

De WHO noemt Dengue als één van de belangrijkste opkomende ziektes veroorzaakt door steekmuggen. In de afgelopen 50 jaar is Dengue met een factor 30 toegenomen. Elk jaar worden er 390 miljoen personen besmet met knokkelkoorts, bij 500.000 personen ontwikkelt zich haemorrhagische koorts waarna uiteindelijk 25.000 personen sterven. Dengue is het meest verspreid in Zuidoost-Azië, maar komt ook meer en meer voor in Amerika, het westelijke gedeelte van de Grote Oceaan, Afrika en in het oosten van de Middellandse Zee. Meer dan 2 ½ miljard personen lopen de kans om besmet te raken.

Aedes aegypti moet besmet worden door het virus na het steken van een besmet persoon waarna het virus zich verder verspreidt als een onbesmet persoon wordt gestoken door de besmette steekmug. Hoewel er hard aan gewerkt wordt, is er momenteel nog geen effectief vaccin ontwikkeld.

De symptomen van Dengue zijn koorts welke 2 tot 7 dagen duurt, gevolgd door een lange koortsvrije periode. Andere symptomen zijn een metaalachtige smaak in de mond, snel opkomende koorts, hoofdpijn achter de ogen, spierpijn, vermindering van eetlust, overgeven, diarree, rode huid, huiduitslag, jeuk, haarverlies, neusbloedingen en extreme moeheid. Uiteindelijk treedt door verergering van de symptomen de dood op.

Bestrijding van Dengue gebeurt door het wegvangen van de steekmuggen. Dat kan gebeuren op verschillende manieren. In PCN 29 gaf de heer Suer van In2Care aan dat dat bedrijf bezig is om

geurstoffen te ontwikkelen om steekmuggen te lokken en ze daarna weg te vangen. Andere methodes zijn het gebruik van insecticiden en er worden onderzoeken gedaan om de steekmuggen genetisch te manipuleren waardoor de virussen zich niet verder kunnen ontwikkelen.

Momenteel worden er in Australië, Vietnam en Brazilië door wetenschappers proeven gedaan met de bacterie *Wolbachia*. *Wolbachia* is een bacterie die alleen in cellen van insecten leeft. In de natuur zijn 60 % van alle insecten waaronder ook vlinders, libellen en motten evenals steekmuggen besmet met deze bacterie. Steekmuggen kunnen deze bacterie niet overbrengen naar warmbloedige dieren zoals mensen. Wanneer steekmuggen besmet zijn met *Wolbachia* kunnen ze slechter besmet worden door virussen zoals de Denguevirussen waardoor ze deze ook niet meer kunnen overbrengen naar mensen.

Wolbachia kan alleen verspreid worden door eitjes van steekmuggen. Er kan daarbij een drietal mogelijkheden ontstaan: Wanneer een geïnfecteerd mannetje steekmug een niet-geïnfecteerd vrouwtje bevrucht komen de eitjes niet uit. Wanneer een geïnfecteerd mannetje een geïnfecteerd vrouwtje bevrucht komen de eitjes wel uit en zijn de uitgekomen steekmuggen geïnfecteerd met *Wolbachia*. Wanneer een geïnfecteerd vrouwtje bevrucht wordt door een niet-geïnfecteerd mannetje zijn hun nakomelingen ook geïnfecteerd. Uiteindelijk betekent het dat de gehele populatie steekmuggen meer en meer geïnfecteerd raakt door *Wolbachia* en daardoor de besmetting van Dengue-virussen naar mensen afneemt.

Experimenten in Australië hebben aangetoond dat in een periode van 10 weken het aantal besmettingen met Dengue al afnam toen er een grote hoeveelheid met *Wolbachia* besmette steekmuggen werd losgelaten in het gebied waar Dengue heerste. Vanaf september 2014 tot januari 2015 zullen er tienduizenden met *Wolbachia* besmette muggen vrijgelaten worden in de sloppenwijken van Rio de Janeiro, waar sinds 1980 knokkelkoorts heerst. Jaarlijks worden daar een miljoen mensen ziek en sterven er 800 personen aan knokkelkoorts. Men verwacht dat de besmetting door Dengue daar ook zal afnemen door het verspreiden met *Wolbachia* besmette steekmuggen.

Onderzoekers van de Monash universiteit in Melbourne zijn momenteel aan het onderzoeken of deze methode ook toegepast kan worden bij de bestrijding van malaria, olifantziekte, Ross River koorts, Chikungunya en gele koorts. Deze, door professor Scott O'Neill geleide, internationale projecten worden onder ander ondersteund door de Bill & Melinda Gates Foundation.

„Er is één zekerheid en dat is dat alles anders wordt” versus „Alles blijft zoals het was en iedereen is in zijn sas”.

Afgelopen weken hoorde ik steeds vaker om mij heen mensen zeggen: „Er is nog maar één zekerheid en dat is dat alles anders wordt.” Het viel mij op. Vooral in conservatieve omgevingen of markten waar weinig verandert hoor je meestal: „Alles blijft zoals het was en iedereen is in zijn sas.”

Tijdens Benelux Pest werd het duidelijk dat op dit moment de eerste opmerking het meest de waarheid weergeeft. Alles gaat veranderen. Het is een proces dat al geruime tijd aan de gang is.

Wat zijn al die veranderingen? Een nieuwe gel of een nieuw insecticide, de zoveelste innovatieve knaagdierbox, een nog aantrekkelijker lokaas? Het zijn andere zaken die de werkwijze in ons vak gaan veranderen, technisch, commercieel, communicatief en als gevolg daarvan ook de werkwijze in uw bedrijf. Eenmanszaak of multinational en alles er tussen!

Ik som even op wat er zoal te zien was:

Nieuwe franchisemodellen, telefoonservices, nieuwe signaleringsmethodes voor knaagdieren, gevolgen van verbod op rodenticiden bij gebruik buiten, technieken in signalering van vliegende insecten en eenvoudige directe determinatie, software en inspectiemethodes, insectenbestrijding met CO₂ enz. Belangrijk is hierbij nog op te merken dat Integrated Pest Management nog meer dan ooit tevoren de leidraad voor ons handelen zal worden. Hieraan zal niemand ontkomen.

Het gevolg van het gebruik van alternatieve en biocidevrije bestrijdings-, exclusion- en signaleringssystemen is dat het uitvoeren van plaagdierbestrijding door personen met een vakbekwaamheidsbewijs steeds moeilijker wordt. U dient zich op effectieve wijze in de markt te onderscheiden om aan de veranderende markt vraag te voldoen. Alleen het vakbekwaamheidsbewijs zal onvoldoende zijn in de toekomst.

Wat dan wel?

Grotere bedrijven zien bovengenoemde trends mogelijk eerder en bepalen dan hoe deze tegemoet te treden. Invoeren van nieuwe methoden gaat

in grote bedrijven wat langzamer omdat er veel mensen bij betrokken zijn. Hoe gaat u zich voorbereiden en aanpassen? Hoe gaat u reageren op de veranderingen? Op welke wijze wapent u zich tegen de concurrentie? Wat zijn uw unieke kwaliteiten als bedrijf? Communiceren wordt belangrijker, de klant wordt mondiger. En laat ik hier duidelijk zijn: Biocidegebruik wordt de laatste stap, IPM is de toekomst. Communiceren, klanttevredenheid, onderscheiden zijn hier de kernbegrippen.

CLEON begeleidt individuele bedrijven in dit soort veranderingen. Voor eigenaren en medewerkers van plaagdiermanagement-bedrijven hebben wij een training ontwikkeld die inzicht geeft in de veranderingen en hoe daar effectief op te reageren.

Waarom kiest de klant voor een andere plaagdierbestrijder? Van vakbekwame naar succesvol ondernemer!

In deze training leert u hoe u succesvoller kunt zijn als ondernemer: meer winstgevendere trouwe en tevreden klanten. Via opdrachten en cases uit de plaagdiermanagementbranche, op een theoretische manier én met nadruk door praktische voorbeelden, vragen en antwoorden. De doelgroep is vooral het eenpersoons-, middelgroot of familiebedrijf. U gaat naar huis met een aantal simpele, direct toe te passen methoden om succesvoller te zijn: meer opbrengsten, meer opdrachtgevers, meer langdurige relaties.

Zie voor informatie, data en kosten: www.cleon-lisse.nl
Bert Spierings, CLEON International & Independent

- Consultancy - aanpassen aan nieuwe omstandigheden in de plaagdiermanagementmarkt, (service-industrie in het algemeen) onderzoek, advies en begeleiding
- Training – Gebruik van andere of nieuwe communicatie-, verkoop-, managementtechnieken
- Marktonderzoek

PestScan

Automatiseer uw PestControle

Voor elk bedrijf een passende oplossing

- ✓ PestScan Budget
- ✓ PestScan Professioneel
- ✓ PestScan DeLuxe

Wat doet PestScan?

- Aflezen controlepunten met smartphone of barcodescanner
- Volledig klaar voor IPM
- Planning en voorraadbeheer
- Webrapportage, statistiek, trends
- Weringsadviezen
- Uitstekende helpdesk
- Koppeling andere systemen

Neem contact met ons op welke oplossing het best bij u past.

NL: 065 3790820
EUR: +31 65 3790820

info@pestscan.eu
www.pestscan.eu

Exotische plaagdiersoorten in opkomst

De kans is groot dat een aantal van de plaagdiersoorten die u bestrijdt, afkomstig is uit andere delen van de wereld. En dat aantal zal alleen maar groter worden, als er niet snel iets aan invoerpreventie wordt gedaan. Sommige exoten kunnen zich hier vestigen, zich verspreiden en schade opleveren aan de inheemse flora en fauna, de gezondheid of aan andere belangen. Deze zogenaamde 'invasieve exoten' vormen een van de grootste bedreigingen voor de biodiversiteit.

Onder de term 'invasieve exoten' worden gedefinieerd: planten, dieren en micro-organismen die door menselijk toedoen in een nieuw gebied terecht komen waar zij schade kunnen veroorzaken. Organismen die het gebied spontaan binnenkomen zonder menselijk toedoen worden er dus niet onder begrepen. Schade kan er zijn aan de inheemse flora en fauna, maar ook aan de veiligheid, de (volks-) gezondheid en de economie. Zo kost de verwijdering van exotische waterplanten de waterschappen jaarlijks honderdduizenden euro's. Invasieve exoten kunnen nadelig zijn voor inheemse soorten, door bijvoorbeeld verdringing (de exoot is sterker), predatie (opeten), verandering van de bodemkwaliteit (bijv. door vallende bladeren die de bodem vergiften), concurrentie om voedsel of nestgelegenheid, of door het overbrengen van ziekten. Vaak speelt een rol dat de exoot in het nieuwe leefgebied (nog) geen natuurlijke vijanden heeft.

Doorgaans belanden invasieve exoten in onze contreien via al dan niet opzettelijk invoeren, maar ook het opheffen van natuurlijke barrières kan de oorzaak zijn. Een voorbeeld daarvan is de aanleg van het Main-Donaukanaal. Daardoor werden de stroomgebieden van de Rijn en de Donau met elkaar verbonden en kreeg de Nederlandse waterfauna te maken met allerlei Oost-Europese vissen en andere diersoorten. Invasieve exoten worden beschouwd als een van de grootste bedreigingen voor de biodiversiteit. Daarbij hangt het er natuurlijk van af op welke schaal je de biodiversiteit beschouwt (Europees, Nederlands of lokaal) en over welke tijdsspanne je de effecten beoordeelt, bijvoorbeeld over een eeuw, een decennium of een jaar.

BEHEERSLADDER

Op kleine eilanden kunnen invasieve exoten in betrekkelijk korte tijd een groot effect hebben op de inheemse populaties. Het effect in een gebied als Nederland of nog groter zal vaak pas op langere termijn duidelijk worden. Tegen die tijd is de situatie echter onomkeerbaar, omdat de exoot niet meer uitgeroeid kan worden. In internationale richtlijnen wordt dan ook 'het voorzorgsprincipe' gehanteerd: een exoot wordt als schadelijk aangemerkt tenzij het tegendeel is aangetoond. In die richtlijnen wordt de volgende beheersladder gehanteerd:

1. Voorkom introductie;
2. Voer monitoring uit en verwijder geïntroduceerde populaties;
3. Als populaties niet meer te verwijderen zijn, zorg dan dat ze zich niet verder verspreiden.

AANPAK IN NEDERLAND

Op grond van het Biodiversiteitsverdrag is Nederland verplicht om maatregelen te nemen om de introductie te voorkomen van exoten die ecosystemen, habitats of soorten bedreigen. Lukt dit niet, dan dienen we ze te verwijderen of in ieder geval te beheersen.

Als eerste stap heeft het ministerie van LNV in 2007 de Beleidsnota Invasieve Exoten aan de Tweede Kamer uitgebracht. Daarin stond centraal het Coördinerend Orgaan Invasieve Exoten (COIE), dat zou bestaan uit bestuurders uit het bedrijfsleven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en terreinbeheerders. Het COIE zou risicoanalyses voor exoten laten uitvoeren en daarover advies uitbrengen aan de minister.

Kort na het uitbrengen van de nota besloot het ministerie om toch maar geen COIE op te richten. In plaats daarvan ging in 2009 het Team Invasieve Exoten (TIE) van start, bestaande uit een drietal ambtenaren van de toenmalige Plantenkundige Dienst, die inmiddels is opgegaan in de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA). In plaats van voor een open discussie over het exotenbeleid koos de minister dus voor een ambtelijke 'black box'. De focus van het TIE ligt op exoten die effect hebben op de natuur. Voor exoten die vooral effect hebben op de land- en tuinbouw is er van oudsher de Plantenziektkundige Dienst (nu dus onderdeel van de NVWA) en voor exoten die bedreigend zijn voor de volksgezondheid (zoals de tijgermug) is er het ministerie van VWS.

Het TIE heeft inmiddels tientallen risicoanalyses laten opstellen voor een veelvoud aan exoten. Maar slechts in een enkel geval is er een advies uitgebracht en de minister heeft hierover slechts sporadisch een beleidsstandpunt uitgebracht. Kortom: de daadwerkelijke uitvoering van beleid op specifieke soorten stopt, met als gevolg dat er maar enkele successen te melden zijn.

IMPULS UIT BRUSSEL

Gelukkig lijkt het erop dat de achterblijvende aanpak in Nederland een impuls gaat krijgen vanuit Brussel. In oktober 2014 heeft de Europese Unie de Verordening Invasieve Uitheemse Soorten uitgevaardigd, die op 1 januari 2015 in werking treedt.

Op grond van die verordening wordt de komende tijd door de Commissie een lijst opgesteld met 'voor de Unie zorgwekkende' soorten. Het aantal soorten was in het voorstel beperkt tot 50, maar dit maximum is na kritiek uit het Europees Parlement geschrapt. De aan te wijzen soorten mogen op grond van de verordening in de hele Unie niet worden ingevoerd, gekweekt, verhandeld, gehouden of verspreid (sport 1 van de beleidsladder). Daarnaast moeten lidstaten maatregelen nemen om populaties van deze soorten te verwijderen dan wel te beheersen (sport 2 en 3). Voor zijn grondgebied in Europa

mág Nederland een lijst met aan te pakken soorten opstellen, maar Nederland móet dat doen voor zijn overzeese gebieden Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

CONCLUSIES

Ervan uitgaand dat de Europese Commissie op basis van de EU-verordening een lijst van meer dan 50 'zorgwekkende soorten' opstelt, zijn er in Nederland nog veel gaten te dichten.

Voor zoogdieren wordt een belangrijk gat gedicht als de zogeheten 'positieflijst zoogdieren' volgens planning op 1 januari 2015 in werking treedt. Een positieflijst is een lijst van soorten die gehouden mogen worden. Een soort die niet op de lijst voorkomt, mag niet gehouden worden. Op langere termijn zijn ook positieflijsten voor vogels en reptielen te verwachten. Voor andere diersoorten (amfibieën, insecten en dergelijke) is daar geen zicht op. Er zijn zelfs invasieve exotische diersoorten die in de natuur uitgezet mogen worden!

Voor wat betreft planten is slechts de Grote waternavel als 'verboden soort' aangemerkt, tevens de enige plantensoort die niet mag worden verspreid. In plaats van een wettelijke regeling, heeft men bij een aantal exotische waterplanten gekozen voor het opstellen van een convenant, dat helaas door slechts enkele bedrijven is ondertekend. Of er op basis van de toekomstige Wet natuurbescherming veel exotische plantensoorten zullen worden aangewezen, is zeer de vraag.

Opvallend is dat een gezondheidsbedreigende exoot zoals de tijgermug veel minder adequaat wordt aangepakt dan bijvoorbeeld de Aziatische boktor. Het lijkt er sterk op dat de overheid dreigende problemen met invasieve exoten pas stevig durft aan te pakken met een Europese stok achter de deur. Wat dat betreft komt de Europese verordening geen moment te vroeg!

Wilfred Reinhold (info@invasieve-exoten.nl) is voorzitter van het platform Stop invasieve exoten

TIJGERMUG

De tijgermug (*Aedes albopictus*) komt van oorsprong uit Azië. Deze mug kan meer dan 20 virusziekten en parasieten verspreiden naar mensen en dieren, zoals knokkelkoorts en hartworm. Tijgermuggen worden in Nederland ingevoerd met de import van Lucky bamboeplantjes en gebruikte banden. Het RIVM heeft vastgesteld dat de tijgermug in het Nederlandse

klimaat kan overleven.

Preventie: hoewel tijgermug-vrije import mogelijk is, staat het ministerie van Volksgezondheid toe dat de mug het land blijft binnenkomen.

Bestrijding: als er tijgermuggen worden aangetroffen, vinden bestrijdingsacties plaats. Bij de monitoring worden echter tijgermuggen over het hoofd gezien en ook de bestrijding is niet

100% effectief, bestaan.

zodat de kans op permanente vestiging blijft

AZIATISCHE BOKTOR

De Aziatische boktor (*Anoplophora glabripennis*) komt van oorsprong uit Azië. De larven van deze exoot maken gangenstelsels in bomen, waardoor deze afsterven. Dat maakt de soort tot een gevaar voor de boomteelt, de groene omgeving en de natuur in Nederland.

Preventie: Eind jaren '90 werd geconstateerd dat de Aziatische boktor meelifte in houten verpakkingsmateriaal van natuursteen uit China, hoewel dat hout volgens een IPPC-richtlijn (ISPM15) afdoende behandeld moest zijn. Daarom is op basis van Richtlijn 2000/29/EG een Uitvoeringsbesluit uitgevaardigd. Dat houdt in dat in Nederland inspecties worden uitgevoerd bij tot wel 90% van de ingevoerde containers. De importeurs moeten daartoe een heffing betalen, waaruit die inspecties worden bekostigd. Besmette zendingen moeten worden teruggestuurd, vernietigd of nabehandeld.

Bestrijding: Als er ondanks de preventieve maatregelen toch Aziatische boktorren in de omgeving worden gevonden (zoals in 2012 in Winterswijk) worden in een straal van 100 meter alle waardplanten verwijderd en vinden er periodiek inspecties plaats. In een straal van 500 meter is het verboden om het snoeihout te bewerken of te vervoeren.

PLAAGDIERONTMOETING IN ZURICH

De International Conference on Urban Pests (IUCP) is een onafhankelijke non-profit organisatie met als doel ideeën en informatie uit te wisselen op het plaagdierbestrijdingsgebied, tussen wetenschappers en de plaagdierbestrijdingsbranche in de gehele wereld. Deze driejaarlijkse conferentie, voor de achtste keer gehouden, vond plaats van 20 tot en met 23 juli. De bijeenkomst werd bijgewoond door 280 deelnemers uit 32 landen en vond plaats op de Universiteit van Zurich.

Het programma bestond uit 6 plenaire presentaties voor de lunch en uit diverse workshops over verschillende onderwerpen na de lunch. In totaal werden er 60 presentaties gehouden en 30 posters gepresenteerd over verschillende onderwerpen. Van die presentaties werden er 11 gegeven over bedwantsen en 9 over steekmuggen. Daarnaast vonden er presentaties plaats over een scala van onderwerpen, van vliegen, mieren, termieten, kakkerlakken, zoogdieren, medische entomologie, invasieve soorten tot plaagdieren die in museums voorkomen.

Samenvatting van enkele presentaties

Tijdens de plenaire openingsbijeenkomst gaf Dr. Reiner Pospischil een overzicht van het 21-jarige bestaan van de IUCP. Zo vertelde hij dat vooral het aantal insecten- en bedwantsproblemen aanzienlijk is toegenomen in de afgelopen periode. De bestrijding in het algemeen is in de loop van de jaren verbeterd maar hij besloot wel met de woorden: "Een wereld zonder plaagdieren zal nooit worden bereikt. Plaagdierbestrijding zal een belangrijk vak blijven in de toekomst".

Naast onze steekmuggen krijgen we in Europa ook steeds meer en meer te maken met de Aziatische bosmug en de tijgermug. De tijgermug is voor het eerst in 1979 waargenomen in Europa en heeft zich steeds verder uitgebreid naar een groot gedeelte van Italië en zuidelijke delen van Zwitserland. Onderzoek heeft uitgewezen dat de tijgermug via het wegtransport naar de noordkant van de Alpen is gekomen en het is dus een kwestie van tijd tot hij zich ook in Nederland en België gaat vestigen.

De laatste 10 jaar is het aantal bedwantseninfecties sterk toegenomen evenals het aantal bestrijdingswijzen. Dini Miller uit Virginia vertelde dat daar de bedwantseninfectie in bejaardenhuizen onder controle werd gehouden door een bedwantsenbarrière in te voeren, door op plekken waar bedwantsen zouden kunnen voorkomen diatomeeënaarde aan te brengen. Wanneer er toch nog bedwantseninfectie wordt waargenomen, vindt een hittebehandeling plaats.

Er hebben ook onderzoeken plaatsgevonden van niet-professionele bewantsen-bestrijdingsproducten. Daaruit bleek dat bedwantsen die resistent waren tegen pyrethroiden gedood werden binnen 14 dagen wanneer ze bespoten werden met kruidnagelolie, pepermuntolie, cederolie, neemolie en silaanoplossing. Door bespuiting met een oplossing van silaan en cederolie waren bedwantsen in enkele minuten allemaal dood. Door een oplossing van kruidnagelolie en pepermuntolie te gebruiken waren ze in 7 tot 10 dagen dood.

Tijdens de daaropvolgende discussie werd opgemerkt dat verschillende producten worden gebruikt maar dat de effecten ervan niet altijd duidelijk zijn. De nadruk zou meer moeten komen te liggen op preventieve maatregelen.

Een nieuwe stof is anthranilic diamide welke behoort tot de groep ryanodine-receptormodulators waardoor calciumtekorten ontstaan in de spieren, waardoor verlamming en dood optreden. Deze stof werkt langzamer dan een pyrethroïde maar sneller dan indoxacarb. Afhankelijk van de dosering sterven kakkerlakken binnen 4 uur tot 2 dagen.

De 'brown marmorated stink bug' (*Halyomorpha halys*), de bruin gemarmerde stinkwants wordt sinds 2000 waargenomen in Italië, Duitsland, Zwitserland, Frankrijk en Liechtenstein. Deze wants komt steeds vaker voor in Europa en vooral in stedelijke omgevingen op warme plekken.

Roland Higgins, directeur generaal van CEPA en Frederic Verwilghen, penningmeester van CEPA, vertelden dat er een professionele Europese standaard voor de plaagdierbestrijders is opgesteld en dat die in maart 2015 beschikbaar zal zijn. Verder vertelde de heer Higgins dat van 3 tot 5 juni 2015 in Antibes Juan-les-Pins in Frankrijk de Global Summit of Pest Management Services for Public Health and Food Safety zal worden gehouden. Dat zal een gezamenlijke bijeenkomst zijn met de National Pest Management Association (NPMA) uit Amerika zijn.

De 470 pagina tellende proceedings van de bijeenkomst zijn te verkrijgen bij Gabi Mueller (gabi.mueller@zurich.ch). Ook op de website van IUCP is nog veel informatie over de bijeenkomst in Zurich te vinden: (<http://www.iucp.org.uk/icupsearch.asp>)

De bijeenkomst in Zurich was uitstekend georganiseerd door Gabi Muller van de Gezondheid- en Hygiëne-Afdeling van de stad Zurich. Zij gaf het stokje over aan Matthew Davies, technisch adviseur van Killgerm Chemicals die de negende IUCP-bijeenkomst in Engeland zal organiseren in 2017.

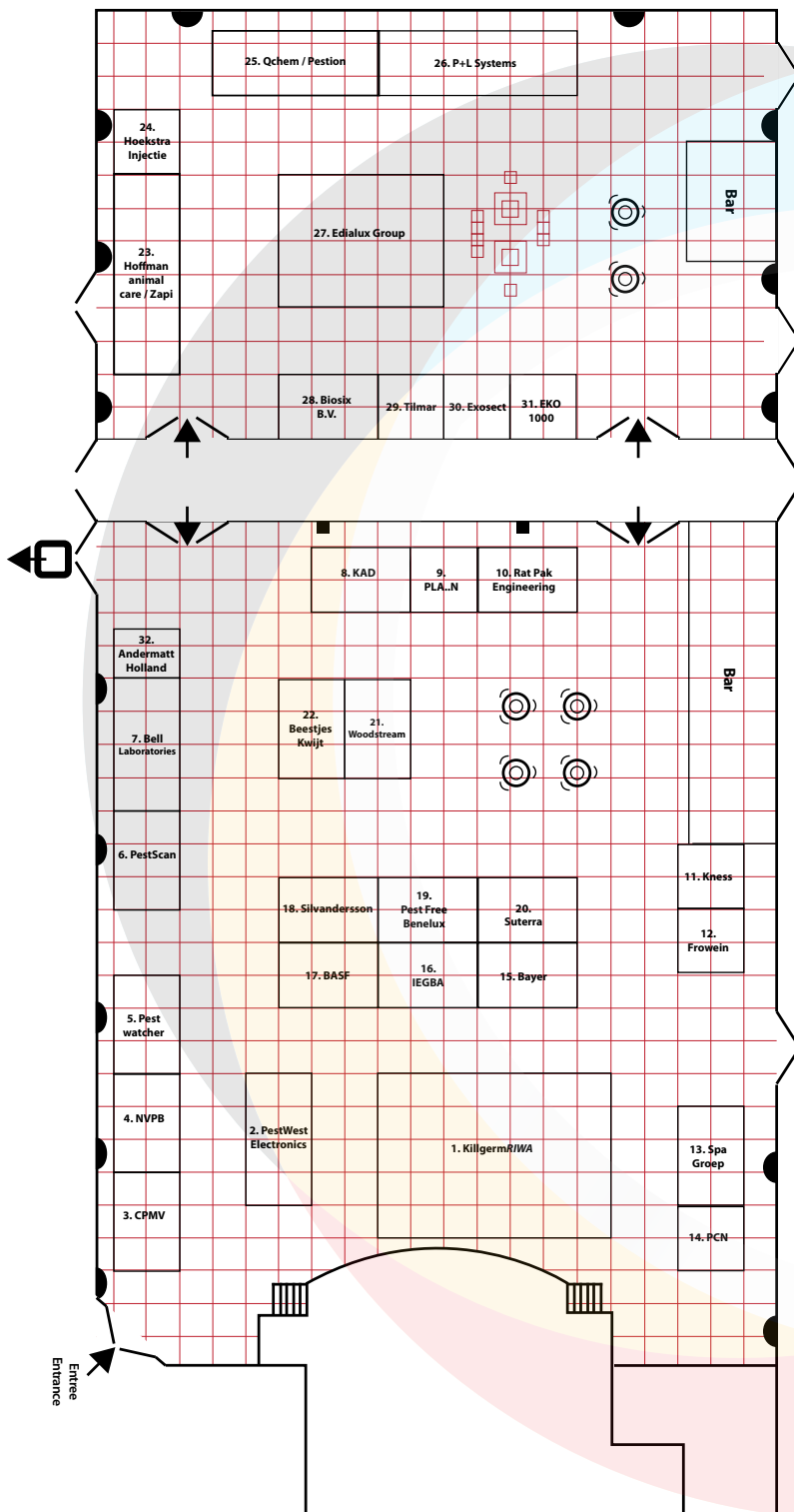
Uit: www.international-pest-control.com - www.pestmagazine.co.uk

BENELUX PEST 2014

Overzicht standhouders

Wilt u meer informatie over de standhouders van de door Pest Control News georganiseerde BeneluxPest 2014 neem dan contact op via hun website:

- 1: www.killgermRIWA.com
- 2: www.pestwest.com
- 3: www.cpmv.nl
- 4: www.nvpb.org
- 5: www.pestwatcher.com
- 6: www.pestscan.eu
- 7: www.belllabs.com
- 8: www.kad.nl
- 9: www.plaagnieuws.nl
- 10: www.ratpak.co.uk
- 11: www.kness.com
- 12: www.frowein808.de
- 13: www.spa-bv.nl
- 14: www.pestcontrolnews.com
- 15: www.bayer.nl
- 16: www.igeba.de
- 17: www.basf.com
- 18: www.silvanderson.se
- 19: www.pestfree.nl
- 20: www.suterra.com
- 21: www.woodstream.com
- 22: www.beestjeskwijt.com
- 23: www.hoffmananimalcare.com
- 24: www.hoekstrainjectie.nl
- 25: www.pestion.com
- 26: www.pandl.co.uk
- 27: www.edialux.com
- 28: www.biochemproducts.nl
- 29: www.tilmar.nl
- 30: www.exosect.com
- 31: www.eko1000.nl
- 32: www.andermatt-holland.nl

Benelux Pest wordt georganiseerd door:

BENELUX PEST 2014

PestControl^{news}

Ook dit jaar werd BeneluxPest in Voorthuizen gehouden. Deze, alweer zesde beurs, werd gehouden in het congres centrum "Voortse Vallei" naast het golfcentrum Edda Huzid op woensdag 24 september. Bijna 300 bezoekers bezochten de beurs, wat meer was dan het vorig jaar. Deze beurs begint een echte internationale beurs te worden met bezoekers uit 9 Europese landen. Zo kon Rinus van Zanten, die namens Pest Control News weer voortreffelijk de beurs organiseerde, bezoekers verwelkomen uit o.a. België, Engeland, Duitsland, Italië, Zweden, USA en uit Rusland.

De bezoekers en ook de standhouders zien deze beurs als een plek waar noviteiten van de 32 standhouders kunnen worden bekeken maar zeer zeker ook als een plek waar genetwerkt kan worden. Verder konden de bezoekers en de standhouders ook deelnemen aan de forumdiscussie onder leiding van de directeur van CEPA, Roland Higgins en de presentatie volgen van Rob van Veldhuijzen over het vervoer en de opslag van gevaarlijke stoffen.

Ook deze keer kon men tijdens de beurs genieten van de onnavolgbare acts van een goochelaar en menigeen was dan ook verbaasd dat er ook bij hem, gelukkig tijdelijk, wat was

ontfutseld. De tijd tot het Pest Control News diner werd gebruikt voor een netwerkmeeting van de NVPB en een "Happy Hour", traditioneel aangeboden door Bayer. Vervolgens vond het "Walking dinner" plaats hetgeen opgeluisterd werd door hetzelfde orkest, en ook dezelfde cartoonkenaar als vorig jaar. De stemming zat er goed in, verschillende personen waagden zich aan een dansje op de dansvloer en menigeen, waaronder de redacteur van Pest Control News, vroeg zich af of de gemaakte cartoon overeenstemde met zijn uiterlijk... Het vijfgangen-diner was voortreffelijk en was verspreid over de hele avond. Na het diner ging een groot aantal mensen met taxi's (Rinus, waar was de bus nu?) naar hun hotel in Garderen waar aan de bar nog lang nagediscussieerd werd over de beurs. Of spraken ze ergens anders over?... In elk geval was het een geslaagde maar ook een gezellige, sfeervolle beurs.

De beurs

De beurs was verdeeld over twee aan elkaar gekoppelde zalen. In de grootste hal werd de beurs gedomineerd door de grote stand van KillgermRIWA en in de andere hal door die van Edialux. In beide hallen waren zitjes geplaatst waar men met elkaar kon praten of kon genieten van de lunch en consumpties die te koop waren bij de twee bars. Rondom de bars, de zithoekjes en de grote stands stonden de stands van de belangrijkste spelers op het plaagdierbestrijdingsgebied in Nederland en België.

De grote zaal

In de stand van KillgermRIWA kon men informatie krijgen over alle producten die in de catalogus staan waaronder informatie over PestWest met zijn elektrische vliegenvangers. Men kon er gesprekken voeren met de vertegenwoordigers voor technische ondersteuning of informatie inwinnen of er binnenkort nog interessante technische trainingen zijn te verwachten. Natuurlijk kon men ook op de stand de speciale, jaarlijkse beursaanbieding van emmertjes rodenticiden kopen.

Het CPMV stond in het teken van zijn 10-jaarlijkse bestaan en een ieder kon dan ook een speciaal presentje van hen ontvangen. Het CPMV is opgericht door de NVRD en de NVPB die naast de CPMV stand stond. Het bedrijf Pestwatcher stond voor het eerst op de beurs. Op hun klemmen kan een chip worden gemonteerd die een signaal geeft naar een computer of smartphone wanneer er een rat of muis gevangen is. Dit is een goed voorbeeld van hoe de industrie inspeelt op IPM door op een verantwoorde manier schade, veroorzaakt door plaagdieren, te voorkomen.

Ook stand no. 7, van PestScan, liet software zien die steeds verder inspeelt op IPM en wel met trendanalyses. Hetzelfde geldt voor de Zweedse firma Andermatt Holland, het bedrijf dat ernaar streeft om

plagdieren biologisch of op een mechanische manier te bestrijden. Een voorbeeld daarvan is de woelratklem "Topcat".

Recht tegenover de KillgermRIWA stand stonden de stands van Bayer, BASF en Igeba. In de stand van Bayer en BASF was een overzicht van hun producten te zien. Igeba toonde een grote fogger. Verder is het bedrijf bekend wegens zijn ULV-aerosol fogger.

Pest Control News had natuurlijk ook een stand op de beurs. Menig een heeft nog lopen zoeken naar de edities van dit blad die men miste in zijn collectie. Als bijzonderheid kon men een blik werpen op het intrigerende bijenleven in de getoonde bijen-demonstratiekast. Naast pcn stond de stand van de SPA-groep waar Musca, het opleidingsinstituut, informatie verstrekke over (nascholings)cursussen voor de plagdierbestrijders.

Vlak naast de bar stond de stand van Kness, het Amerikaanse bedrijf met zijn welbekende plastic ratten- en muizenvallen, maar ook met mechanische vallen om levende dieren te vangen. Frowein GMBH heeft verschillende producten waaronder Detmolin P, verkrijgbaar bij KillgermRIWA, welke gebruikt kunnen worden in de getoonde Turbo-sprayers. Daarnaast verkoopt het bedrijf attractieve niet-giftige baits.

Ook dit jaar kon bij Silvandersons weer worden bekeken hoe plagdieren zoals bedwantsen bestreden kunnen worden met warmte en vocht, door te werken met de Cryonite-apparatuur. Daarnaast

kon men informeren naar de diverse insectenvallen waaronder feromoonvallen.

Plug In Pest Free is van oorsprong een Australisch bedrijf. In de Benelux wordt het vertegenwoordigd door Pest Free Benelux dat gespecialiseerd is in elektronische plagdierbestrijding voor zowel de particuliere als de zakelijke markt. Daarnaast levert Pest Free ook stoom-extractiemachines voor reiniging, desinfectie en behandelingen tegen bedwantsen. Als laatste op dat rijtje stond de fabrikant Suterra die al 25 jaar op de markt is met feromoonvallen en niet-giftige lokazen.

Vlak voor de zithoek bevond zich de firma Woodstream. De portfolio van dit 150 jaar oude bedrijf bevat het Victor Gamma assortiment voor de knaagdierbestrijding, Havahart en de Victor gifvrije producten voor insectenbestrijding. De laatste innovatie is het Kill@lert Remote Notification System.

Beestjes Kwijt is een online platform voor plagdierbestrijders. Het doel is plagdierbestrijdingsbedrijven nieuwe klanten te leveren door de krachten te bundelen en gezamenlijk vindbaar te zijn op het internet. Daarbij wordt gebruik gemaakt van traditionele en vernieuwende online en offline marketing-oplossingen.

Het KAD is het landelijk kenniscentrum op het gebied van dierplagbeheersing en milieubescherming. Het KAD ondersteunt opdrachtgevers en beoordeelt de noodzaak en kwaliteit van

bestrijdingsplannen. Op de stand was een stethoscoop te zien waarmee men houtworm in het hout kan horen knagen.

Daarnaast bevond zich de stand van PLA..N. PLA..N behartigt de belangen van de aangesloten leden op het gebied van plaagdierbestrijding en -beheersing, -wering en -voorkoming. Ook Ratpak Engineering stond in de grote hal. Het bedrijf staat bekend vanwege zijn vandaalbestendige stalen lokdozen tegen ratten en muizen.

De kleine zaal

De kleinere hal werd gedomineerd door de stand van Edialux Group in het midden. Edialux werd eind jaren '60 opgericht en evolueerde naar een toonaangevende formuleerder en distributeur van biociden in de plaagdierindustrie in Nederland en België. Door de nauwe samenwerking met diverse producenten wereldwijd beschikt Edialux over een ruim assortiment voor de gehele plaagdierbestrijdingsbranche.

In stand 28 kon informatie worden gekregen over Biosix B.V. Biosix is een groothandel in biociden en gewasbeschermingsproducten. In de loop van de jaren is Tilmar een bekende geworden binnen de plaagdierbestrijdingsbranche. De groeiende behoefte om dierenoverlast in en rondom gebouwen te verminderen heeft geleid tot oplossingen om te voorkomen dat marters, muizen, ratten, wespen en bijen gebouwen kunnen betreden. Exosect is een klein Engels bedrijf dat niet-chemische producten levert. Door het bedrijf Pest Trader worden plaagdier-preventieproducten geleverd zoals monitoring producten voor motten en kakkerlak-lokstations. EKO-100 levert een effectief vangstelsel zonder gif voor muizen en ratten. Het is overal inzetbaar, milieuvriendelijk en men treft geen vergiftigde kadavers meer aan.

Als producent en groothandel is Hofman Animal Care al jaren actief in de agrarische sector. Sinds de vorige beurs levert Hofman nu ook insect- en plaagdierbeheersingsproducten aan de professionele plaagdierbestrijders. Naast het merk Bonirat Prof zijn er nu ook Track&Trace non-tox monitoringsblokken met een UV-tracking technologie. Ook is Muskil gelanceerd tegen ratten en muizen, verkrijgbaar in drie varianten: pasta, graan en blokken. Dit product bevat de twee werkzame stoffen bromadialon en difenacoum en beschikt over een fluorescerende component. Dat betekent dat wanneer het product wordt opgenomen en in de uitwerpselen terecht komt dit gemakkelijk getraceerd kan worden door een fluorescentie lamp.

Hoekstra Injectie is sinds 1988 actief als plaagdierbestrijder en is gespecialiseerd in de bestrijding van houtaantastende insecten en schimmels. Met de gepatenteerde "Hoekstra Injectie" is een methode ontwikkeld waardoor er geen injectoren meer in het hout hoeven worden geplaatst en waarmee een beter resultaat wordt behaald. Ook is door Hoekstra een unit ontwikkeld om bedwantsen te bestrijden.

Qchem/Pestion is een producent en leverancier van een scala aan producten. Door middel van een Makita boormachine wordt de muisstop snel en zorgvuldig aangebracht. Ook kan de nexebeler worden geplaatst. Door dit 360 graden draaibare mondstuk van de muisstop-spuiter kan de pasta in alle mogelijke hoeken gemakkelijk worden aangebracht.

Op de stand van P+L Systems kon men aan de wand alle producten vinden die dit bedrijf levert zoals de Insect-O-Cutor tegen vliegende insecten. Verder is P+L Systems gespecialiseerd via zijn Network-tak in vogelwering, en via SX Environmental op het knaagdier- en insectenbestrijdingsgebied.

Het is duidelijk: de EU-biocidenwetgeving werkt. Steeds meer bedrijven komen op de markt met rodenticiden waarvan de actieve stof op de Biocidenrichtlijn Annex 1 lijst staat. Volgend jaar wordt het gebruik van rodenticiden in Nederland verder beperkt, tenzij plaagdierbestrijders IPM ook toepassen. Op de beurs was duidelijk merkbaar dat bedrijven er al meer en meer mee rekening houden dat rodenticiden en ook andere biociden minder mogen worden gebruikt in de toekomst. Bedrijven dragen dan ook al steeds meer nieuwe oplossingen aan in de vorm van nieuwe klemsoorten, (elektronische) vangmethodes, waarschuwingmethodes en preventieapparatuur. Deze tendens zal zich zeker voortzetten op de volgende beurs die gehouden wordt. Plaagdierbestrijders moeten zich ervan bewust worden dat het gebruik van gif steeds verder wordt teruggedrongen.

Benelux Pest 2014

Onbekend maakt onbemind

Tijdens Benelux Pest 2014 vond een paneldiscussie plaats met als thema “Onbekend maakt onbemind”. Het panel werd voorgezeten door Roland Higgins, directeur van CEPA. De overige leden van dit panel waren Yvonne van Gorp (KillgermRIWA), Jenno Brookman, (Musca/SPA Groep), Frank Swinkels (Technische commissie NVPB) en Frederic van Verwilghen (penningmeester van CEPA). Meer dan 70 personen waren aanwezig bij deze levendige discussie.

WE ARE UNDER ATTACK!!

Met bovengenoemde woorden begon Roland Higgins zijn inleiding. De maatschappelijke context waarin heden ten dage het beroep van plaagdierbestrijder wordt uitgeoefend is bepaald niet positief. Een paar voorbeelden:

- Men hoort continue dat chemicaliën en dus ook biociden gevaarlijk zijn.
- Ongevallen met biociden zijn voorpaginanieuws in de media. De man in de straat maakt zich steeds meer zorgen en langzamerhand wordt dat in wettelijke maatregelen veranderd.
- Belangengroepen zoals Animal Welfare and Protection verheffen hun stem en zijn tegen het gebruik van biociden.
- De Climate Change groepen zien in alles wat met de natuur interfereert als een grote boosdoener.
- De bijenbevolking zou achteruitgaan door het gebruik van biociden en krijgt de sympathie van de man in de straat.
- Politici maken van de onzekerheid gebruik om populistische beloften te doen door te zeggen dat ze tegen biociden zijn en zich af te vragen of het echt wel nodig is om al die gevaarlijke stoffen in de natuur achter te laten. Zij zeggen doodleuk dat ze nog nooit een rat gezien hebben

Dat zijn slechts een paar voorbeelden van het ongunstige klimaat waarin de ongediertebestrijding haar activiteit moet uitoefenen. Er kan gerust gesteld worden ‘we are under attack’ en dat is een regelrechte aanval op onze plaagdierbeheersing.

De vraag waarover wij ons heden moeten buigen is hoe wij hierop kunnen reageren? Welke antwoorden moeten wij formuleren, welke strategieën hanteren om het hoofd te kunnen bieden aan dergelijke druk?

NEN

Vervolgens kwam Frank Verwilghen aan het woord. Na een algemene introductie vertelde hij over het CEN-project waar CEPA mee bezig is. De bedoeling is dat er een minimum EU-standaard komt waaraan de opleidingen tot plaagdierbestrijder moeten voldoen. In begin 2015 zal dat uitmonden in een NEN-voorschrift in Nederland waar een plaagdierbestrijder aan moet voldoen. Het huidige niveau van opleiding in Nederland ligt daarboven maar er zijn ook diverse landen binnen de EU waar nu nog iedereen plaagdierbestrijding kan uitvoeren zonder een certificaat. Een certificering volgens het NEN-voorschrift is niet verplicht maar wel mogelijk en het zal een 500 à 600 Euro kosten. Om de 3 jaar moet er vervolgens weer gecertificeerd worden. Een voordeel van het in het bezit hebben van het NEN-keurmerk is dat ook in een ander EU-land plaagdieren bestreden mogen worden, maar andersom geldt het ook. Plaagdierbestrijders uit andere landen, in het bezit van het EU-certificaat voor plaagdierbestrijders mogen ook bestrijdingswerkzaamheden uitvoeren in Nederland. De heer Swinkels merkte daarbij op dat we in Nederland het KAD-keurmerk en het KPMD-keurmerk hebben waarbij jaarlijks gekeurd wordt en dat de CEN/NEN-norm een minimum vereiste is voor plaagdierbestrijders.

Ons beroep moet positief in de maatschappij worden gezien. We zijn een onderdeel van de maatschappij en zorgen ervoor dat de plaagdierenpopulatie klein blijft. In Amerika wordt dat wel zo ervaren maar in Europa en ook in Nederland niet: Daar moeten we aan werken!

IPM EN OPLEIDING

Vervolgens kwam Jenno Brookman aan de beurt. Als levensmiddelen-technoloog is in aanraking gekomen met de plaagdierbestrijding en is hij zich daarin gaan specialiseren. Nu worden plaagdierbestrijders nog vaak nog gezien als “muizenmepper en doosjes wegzetter” maar de toekomst ligt in het systematisch denken als een IPM-deskundige. Een goede opleiding en certificering betekent dat je het vak plaagdiertechniek beheerst en dat je in staat bent om plaagdiersituaties op een dusdanige manier aan te pakken dat de overlast zich niet blijft herhalen, waardoor je onnodig continu gif moet gebruiken.

LIJMPLANKEN EN ORGANISATIES

Frank Swinkels begon zijn verhaal met een vraag: Een toekomst zonder rodenticiden? Hij stelde dat IPM zonder rodenticiden niet mogelijk is en dat er vele alternatieven zijn, maar dat zijn vaak toegelaten lapmiddelen die het plaagdierprobleem niet helemaal oplossen waardoor dat gemakkelijk weer uit kan breiden tot een plaag.

Lijmplaten kunnen een knaagdierprobleem wel oplossen. Nederland is een van de weinige landen waar lijmplaten niet zijn toegestaan. In de USA zijn lijmplaten zelfs gemeengoed. Alleen wanneer men in bezit is van een vergunning mogen lijmplaten in Nederland worden gebruikt. In 2013 zijn er 3 aanvragen geweest en er is slecht in 1 geval een vergunning afgegeven.

In Nederland worden desondanks toch nog veel lijmplaten geplaatst. Op een andere manier is het vaak niet mogelijk om een knaagdierprobleem op te lossen. De lijmplaten worden dan meestal geplaatst door de klant zelf. Swinkels gaf aan, evenals verschillende plaagdierbestrijders in de zaal, dat ze waar nodig lijmplaten gebruiken. Swinkels pleitte ervoor om de discussie rondom het gebruik van lijmplaten bij de politiek nog eens aan te kaarten en dat dan op een rationele manier te beoordelen waarbij de voors en tegens worden afgewogen.

Onze tegenstander is ons "imago". Een grote uitbraak van een besmettelijke ziekte waarbij plaagdierbestrijding ook een rol zou spelen, zou onze branche weer op de kaart zetten. Met de wetgever zal dan een goede balans worden gezocht over hoe, wat, waar en waarmee de plaagdieren onder controle kunnen worden gehouden.

Belangrijk is dat we met z'n allen optrekken. Er zijn twee brancheverenigingen en Swinkels raadde dan ook aan om lid te worden van één van die twee organisaties die continu bezig zijn om de belangen van hun leden naar voren te brengen, zelfs als ze soms het idee hebben dat ze tegen een betonnen muur spreken.

MARKETING & COMMUNICATIE

Yvonne van Gorp vertelde als laatste forumlid over de kracht van marketing. Vragen die de plaagdierbestrijder zich moet stellen zijn:

- Hoe verkoop ik mijn vak aan mijn klanten?
- Hoe communiceer ik met mijn klanten?
- Wat beloof ik aan de klant en maak ik het waar?
- Wat zijn mijn specialisaties en maak ik die duidelijk aan mijn klant?
- Hoe kan ik het beste reclame maken voor mijn bedrijf?

Vervolgens gaf mevrouw van Gorp aan dat flyers, visitekaartjes, websites, advertenties, reclame op de auto etc. de bekendheid kunnen verhogen. Wees creatief en uniek. Maak gebruik van moderne media zoals twitter, facebook, instagram, Google+, Linked-in etc. Maar wees consequent wanneer een klant wordt bezocht; maak geen beloftes die niet waar kunnen worden gemaakt.

Zorg dat u overkomt als een deskundige. Laat de klant brochures zien zoals de Bell RPM Brochure, de Insectengids, posters, workstudies of bijvoorbeeld artikelen uit vakbladen zoals Pest Control News. Laat uw klant zien dat u een professional bent op het plaagdierbestrijdingsgebied die op de hoogte is van de meest moderne technieken zoals allerlei elektronische vangsystemen en signaleringen. Marketing hoeft geen fortuin te kosten!

Tijdens de verschillende betogen werden er verschillende vragen gesteld waardoor er regelmatig een levendige discussie ontstond. Na een afsluitend betoog van Roland Higgins gaf hij aan dat we nog steeds onder "attack" liggen maar dat we, als we dat echt willen, gezamenlijk op Europees of landelijke niveau daar iets aan kunnen doen: Laat u horen, want onbekend maakt onbemind!

Benelux Pest 2014

CPMV
Postbus 403
6700 AK Wageningen

Tel: 026-3391114 of
06-13214494
Email: info@cpmv.nl

**Hét onafhankelijke examen- en certificeringsinstituut
opgericht in 2004 door de brancheverenigingen NVPB en NVRD,
werkend aan kwaliteit en professionalisering**

Bestrijdingstechnicus:

- examen leerling BT
- theorie-examen BT
- praktijkexamen BT
- nascholingstoetsen
- puntenregistratie
- verlenging bewijs van vakbekwaamheid

Gassingsleider:

- theorie-examen
- praktijkexamen
- verlenging bewijs van vakbekwaamheid

Voor meer informatie:
www.cpmv.nl

NVPB NEDERLANDSE
VERENIGING
PLAAGDIERMANAGEMENT
BEDRIJVEN

Opslag & transport gevaarlijke stoffen

Tijdens de middag van BeneluxPest 2014 gaf Rob van Veldhuijzen, eigenaar van Van Veldhuijzen - Boxmeer een presentatie over opslag en transport van gevaarlijke stoffen.

Van Veldhuijzen begon met het voorbeeld dat restanten van sommige biociden in een ijzeren spuittank door o.a. verwarmen (zoals in een hete auto) explosief kunnen worden. Dat is een gevaarlijke situatie die grote problemen kan veroorzaken. Daarom zijn maatregelen nodig om dat te voorkomen zoals wetten die te maken hebben met de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Welke wetten zijn van toepassing?

ARBO-wet

Volgens de Arbeidsbezwarende Omstandigheden Wet (ARBO-wet) hoort een personeelslid dat betrokken is bij werkzaamheden in de expeditie, in het magazijn of als chauffeur, een opleiding te hebben waardoor hij weet hoe hij met gevaarlijke stoffen om moet gaan.

Risico Inventarisatie (RI&E)

Volgens de RI&E, die wettelijk verplicht is voor alle bedrijven, moet een inventarisatie gemaakt worden van de aanwezige gevaren en de af genomen risicobeperkende maatregelen op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn. Daarbij moet specifieke aandacht gegeven worden aan de risico's voor personen die behoren tot bijzondere categorieën zoals zwangere vrouwen, jeugdigen, personen met een slechte gezondheid en ouderen. Na evaluatie wordt de belangrijkheid van de risico's vastgesteld en die komen dan te staan in het Plan van Aanpak van de RI&E. Daar moet ook in komen te staan wanneer de risico's worden aangepakt. Wanneer er zich ongevallen voordoen waarbij de ARBO-inspectie moet komen zal zeker worden gevraagd of de risico's voldoende in de RI&E staan beschreven. Sinds 1994 is een RI&E verplicht voor elk bedrijf!

Wet- en regelgeving Vervoer Gevaarlijke Stoffen

Wanneer gevaarlijke stoffen vervoerd worden, wordt dat aangegeven op de (vracht)auto. Een bordje met 33 1203 staat voor zeer brandbare stoffen (33); 1203 betekent benzine. Oranje bordjes betekenen: explosief mengsel, rood: een brandbare vloeistof of gas, groen: niet brandbaar samengedrukt gas, wit: giftig of infectieus en een blauw bordje betekent brandbaar bij contact met water.

Bij vervoer in het buitenland moet aan de hand van ladingsdocumenten aangetoond worden dat het om "Eigen Vervoer" gaat. Meer informatie is te vinden op ww.niwo.nl. Bij vervoer in Nederland moet ook aangetoond worden dat het materiaal vervoerd wordt voor de eigen onderneming en dat men niet deelneemt aan het beroepsvervoer. Daartoe moet men een bewijs voor vervoer voor eigen onderneming bij zich hebben.

Voorbeeld van een oud inschrijvingsbewijs

Maar waarom al die poespas?

Dit soort bewijzen zijn zeer belangrijk wanneer er problemen voorkomen tijdens het werk zoals brand tijdens de werkzaamheden, betrokkenheid bij een ongeval, (aangestoken) brand in de bedrijfsbus, ontploffing van de bestrijdingsmiddelenkast en lekkages in de bedrijfsbus en bestrijdingsmiddelenkast. De professionele bewaarder, dat bent u, is dan aansprakelijk voor alle ontstane problemen (risicoaansprakelijke persoon). Houd daarom ook logboeken bij van alle apparatuur/middelen en alle onderdelen die erbij horen.

Bij het vervoer van gevaarlijke stoffen heeft de plaagdierbestrijder ook te maken met de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen (WVGS), het Besluit Vervoer Gevaarlijke Stoffen (BVGS) en het besluit Vervoer over Land van Gevaarlijke Stoffen (VLG). In het buitenland kan men te maken hebben met het 'Accord Européen relatif au transport international des marchandises Dangereuses par Route' (ADR). Dus een plaagdierbestrijder heeft tijdens het vervoer van zijn biociden te maken met verschillende wetten. Ga hier serieus mee om en raadpleeg de inspectie hoe het moet worden aangepakt. Voorkom ongelukken en zorg ook voor uw eigen veiligheid. Voorkom dat het wespenstuifmeelpoeder door uw auto vliegt en op de bodem van de auto terecht komt waar toevallig uw boterhammetjes liggen!

Wet- en regelgeving Opslag Gevaarlijke Stoffen

Voorzie alle opslagplaatsen van de juiste gevarensymbolen. Op de bestrijdingsmiddelenkast zijn van toepassing de regels van de CPR 15-1 of CPR 15-3 van de Wet Opslag Gevaarlijke Stoffen, Publicatie Gevaarlijke stoffen en de Brand- arbeids- en milieuviligheidswetgeving. Alle gevaarlijke stoffen zijn geclassificeerd: 5.1 staat bijvoorbeeld voor oxiderende stoffen en 6.1 voor giftige stoffen. Buitenlandse producten moeten gescheiden worden opgeslagen in de bestrijdingsmiddelenkast en er moet een bord bij worden geplaatst. De opslag van chemicaliën hangt af van de grootte, de plaats en van de genomen veiligheidsmaatregelen. Wanneer er vloeistoffen opgeslagen worden, moet de bestrijdingsmiddelenkast voorzien zijn van een lekdichte opvangbak. Wanneer u van plan bent een bestrijdingsmiddelenkast aan te schaffen of te maken, neem dan contact op met de inspectie voor advies en om in de toekomst problemen te voorkomen!

Aanvullende opmerkingen

Bescherm uw producten tegen temperaturen boven 40 °C. De eigenschappen van het product kunnen dan veranderen.

Ga na of u bepaalde stoffen wel door tunnels mag vervoeren.

Er zijn diverse inspecteurs die u kunnen controleren: NVWA (Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit), SZW (Sociale Zaken en Werkgelegenheid), I&M (Ministerie van Infrastructuur en Milieu), ILT (Inspectie Leefomgeving en Transport), politie, douane en personen die door de minister zijn aangewezen.

Er zijn cursussen: Cursus Veilig Werken met Gevaarlijke Stoffen, Cursus Opslag Gevaarlijke Stoffen (CPR-richtlijnen), Cursus Veiligheidsadviseur, Vervoer Gevaarlijke Stoffen over de Weg (ADR-certificaat) en natuurlijk de cursus Bestrijdingstechnicus!

PestWatcher, de integrale oplossing voor plaagdiermanagement.

En dat voor € 20 per maand!

PestWatcher combineert moderne sensortechnologie met de vertrouwde klapvallen van Kness. Elke val kunt u voorzien van een draadloze sensor, zodat u iedere val continu kunt monitoren. En bij elke verandering, krijgt u meteen een seintje.

Op het online dashboard heeft u altijd overzicht over de vallen en de status van het plaagdiermanagement. Het aantal vallen maakt niet uit, u ziet ze allemaal terug op het scherm van uw pc, tablet of smartphone. In het digitale logboek liggen alle plaagdieractiviteiten vast. Bij een audit heeft u met één klik een actueel logboek. En dat voor € 20,- per maand, want dat is wat u betaalt om plaagdieren te monitoren.

PestWatcher werkt heel eenvoudig en volledig volgens het IPM-protocol. U krijgt uw eigen online dashboard voor monitoring, beheer en rapportages. Met ons starterspakket - een eenmalige investering van € 295 - kunt u direct bestaande vallen uitrusten met de sensoren. U hoeft dus geen nieuwe vallen te installeren*.

PestWatcher is ook goed voor de samenwerking tussen plaagdierbestrijders en hun klanten. Ze beschikken via het dashboard allebei over dezelfde data voor een zuivere indicatie van de omvang van plaagdieractiviteiten op locatie. En kunnen dus optimaal samenwerken aan professioneel plaagdiermanagement.

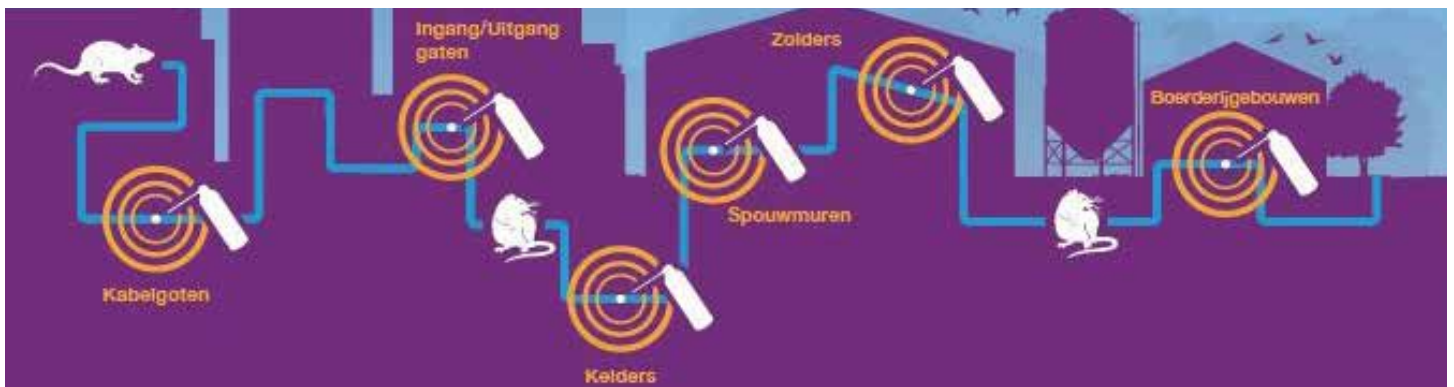
Wat is nieuw?

- Draadloze sensoren voor online monitoring
- Automatische meldingen bij statusverandering
- Geen onnodige inspecties monitoringsystemen
- Meer tijd voor intensieve inspecties
- Reactief handelen bij een vangst
- Voldoet aan nieuwe wetgeving 2015
- Gifgebruik alleen in uiterste noodzaak

* U kunt ook starten zonder sensoren, maar wel met het dashboard en alle faciliteiten om inspecties ter plekke optimaal te ondersteunen. U betaalt dan nog steeds niet meer dan twee tientjes per maand.

Web: www.pestwatcher.com
Tel: +31 882 350 350
Mail: info@pestwatcher.com

PESTWATCHER
Balanced Nature with Intelligence

Racumin® Foam: effectieve en succesvolle bestrijding

DE UNIEKE SCHUIM (AAN)VULLING

Racumin@Foam moet worden gebruikt als onderdeel van een IPM-benadering. Het moet samen met de normaliter gebruikte lokazen worden toegepast en is dan ook een perfecte aanvulling op het assortiment Rodilon® en Super Caid® van Bayer Crop Science. Bij gebruik als onderdeel van een IPM-benadering samen met Rodilon® of Super Caid®, kan Racumin Foam® worden gebruikt om knaagdierinfestaties snel te bestrijden.

Racumin@Foam bevat 0,4 % coumatetralyl. Racumin® is een geregistreerd handelsmerk van Bayer CropScience (www.pestcontrol-expert.com).

TE GEBRUIKEN HOEVEELHEDEN

Voor muizen: Breng 4 gram (schuim ter grootte van een tennisbal) tot 30 gram (schuim ter grootte van een halve baksteen) aan door de spuitknop afhankelijk van de gewenste dosering maximaal 2 seconden ingedrukt te houden. Deze hoeveelheid kan worden aangebracht in één applicatie of in een aantal kleinere applicaties langs het looppad. Na 2 weken de plaatsen waar het schuim aangebracht werd controleren en eventueel vernieuwen. Schuimresten kunnen met een droge doek verwijderd worden.

Hoe gebruikt u Racumin® Foam?

- 1 Voor de beste resultaten gebruikt u het product bij kamertemperatuur.
- 2 Schud de spuitbus zeer goed totdat de schudkogel duidelijk hoorbaar wordt.
- 3 Bevestig de spruitspriet.
- 4 Verwijder de veiligheidsdop en bewaar deze op een veilige plaats.
- 5 Niet aanbrengen op oppervlakken waar vlekken kunnen ontstaan;

doe zo nodig eerst een vlektest en veeg overmatig schuim weg met een droog papieren handdoekje.

- 6 Druk op de knop om het schuim op te spuiten.
- 7 Breng het schuim aan in bekende looppaden, doorgangen, holingangen en gaten in muren.
- 8 Zorg dat de knaagdieren de holingang nog kunnen gebruiken door deze duidelijk zichtbaar te houden en niet volledig met het schuim af te sluiten
- 9 Creëer op looppaden met het schuim een obstakel waar het knaagdier overheen moet springen, dat zorgt ervoor dat er wat schuim aan de onderkant van zijn lijf blijft zitten. Het obstakel moet niet te hoog zijn, het knaagdier moet er overheen kunnen kijken; anders zal het zich omdraaien en een andere route nemen.
- 10 Houd minimaal een afstand van 2 meter aan van opslagplaatsen voor voedsel of diervoeder, en oppervlakken waar voedsel of diervoeder wordt bereid
- 11 Breng nooit aan op plaatsen die toegankelijk zijn voor vee, kinderen en diersoorten die geen doelwit vormen.
- 12 Als u het product boven uw hoofd aanbrengt, zorg er dan voor dat u de spuitbus rechtop houdt.
- 13 Doe de veiligheidsdop er op terug als u klaar bent met het aanbrengen van Racumin@Foam.
- 14 Het aangebrachte schuim blijft meestal 7-12 dagen stabiel; afhankelijk van aanraking en temperatuur/vochtigheid.
- 15 Racumin@Foam wordt door de muis opgegeten als deze zichzelf verzorgt.

16 Gebruik samen met een traditioneel lokaas voor de beste resultaten.

Waar gebruikt u Racumin®Foam?

- In afgesloten ruimten; in gebouwen in landbouw, woonwijken, winkels, voedselafabrieken, openbare gelegenheden, stedelijke en industriële bebouwing
- Looppaden, doorgangen
- Toegangspunten/holen
- Verlaagde plafonds
- Doorgangen in de muur: waterleidingen, elektrische kabels
- In vertrekken met een hoge luchtvochtigheid (waar gebruiksklaar lokaas kort stabiel blijft)
- In locaties waar voldoende alternatieve voedselbronnen zijn waardoor de opname van lokazen zeer laag is geweest
- Spouwmuren
- Als er sprake is van neofobie (angst voor nieuw voedsel)
- Kabelbuizen
- Plaatsen waar traditionele lokazen niet gebruikt kunnen worden
- Gebruik samen met een lokaasbehandeling

ENKELE VAN UW VRAGEN BEANTWOORD

1 Hoeveel applicaties zitten er in 1 spuitbus?

Het schuimvolume in één spuitbus is 12 liter (500 gram). Dat moet voldoende zijn voor ongeveer 125 applicaties voor muizen per spuitbus.

2 Wat is het verschil tussen dit product en een contactgel?

Schuim is lichter en kan boven uw hoofd worden aangebracht. Omdat schuim bij applicaties uitzet, hoeft het niet met een pistool aangebracht te worden.

3 Wat is het werkzame bestanddeel van het product?

Racumin® Foam is de eerste generatie van een anticoagulerend middel met het werkzame bestanddeel coumatetralyl.

4 Is het product voor gebruik binnenshuis en buitenshuis?

Het product is alleen goedgekeurd voor gebruik binnenshuis.

5 Is het product alleen bestemd voor professioneel gebruik?

Racumin®Foam is alleen goedgekeurd voor professioneel gebruik.

6 Kan het product plekken of vlekken achterlaten?

Het product kan op bepaalde oppervlakken mogelijke blauwe plekken achterlaten en mag niet op gevoelige oppervlakken worden toegepast. Aanbevolen wordt eerst een vlektest te doen op een onopvallende plaats. Overmatig schuim moet worden weggeveegd met droge wegwerpdoekjes die volgens de lokale vereisten kunnen worden afgevoerd.

7 Mag het product ergens niet worden aangebracht?

- Buitenshuis - het product dient alleen binnenshuis te worden gebruikt.
- Plaatsen waar vlekken een probleem kunnen zijn.
- Schakelkasten, onbeschermde kabels en overal waar u geen water zou aanbrengen.
- Minder dan 2 meter afstand van voedsel en diervoeder
- Plaatsen die toegankelijk zijn voor vee, kinderen en huisdieren

8 Is het product brandbaar?

Omdat het product een aerosol is, is het net als andere aerosols zeer brandbaar en het moet op dezelfde manier worden behandeld. Bij aanbrengen mag NIET WORDEN GEROOKT en het product mag

niet in open vuur worden gespoten.

9 Kan het product met lokazen worden gemengd?

Nee. Racumin®Foam moet worden gebruikt als aanvulling op uw reguliere rodenticide lokaas.

10 Hoe lang duurt het voordat de letale werking intreedt?

Net als met alle andere anticoagulerende middelen treedt de letale werking 4-6 dagen na consumptie op.

11 Blijft het product na aanbrengen zacht of droogt het uit?

Racumin®Foam is een unieke schuimformulering die tot 12 dagen na applicatie zacht blijft. Daarna breekt het af tot een poederachtige consistentie. In warme en droge omgeving droogt het schuim sneller uit.

12 Als de aerosol nog niet is opgebruikt, hoelang blijft de resterende inhoud dan effectief en bruikbaar?

Zelfs als het product eerder is gebruikt, is de houdbaarheid twee jaar. Zorg er vóór een nieuwe applicatie voor dat het product op kamertemperatuur is en schud de spuitbus dan zeer goed tot de schudkogel duidelijk hoorbaar wordt. Racumin®Foam is dan klaar voor gebruik.

13 Is Racumin®Foam waterbestendig?

Nee

14 Bevat het Bitrex?

Ja

15 Geven eventuele residuen risico op contaminatie?

Residuen geven altijd risico op contaminatie. Honden en katten moeten van de behandelde plaats worden weggehouden en eventuele residuen moeten worden opgeruimd met droge wegwerpdoekjes en dan worden afgevoerd volgens de lokale voorschriften.

16 Is het nodig om de spuitspriet schoon te maken?

Nee

PESTWATCHER

Balanced Nature with Intelligence

INTELLIGENTE SENSOREN MAKEN PLAAGDIERMANAGEMENT EFFICIËNTER

Plaagdierbestrijders en facility managers kunnen optimaal samenwerken en voldoen aan richtlijnen IPM-protocol

PestWatcher heeft intelligente sensoren ontwikkeld die continu de status van vallen en plaagdieractiviteiten monitoren. Hiermee maakt PestWatcher het veel makkelijker en betaalbaar om te voldoen aan het IPM-protocol. Op het online dashboard is exact te volgen welke activiteiten waar en wanneer plaatsvinden. Alle gegevens komen vast te liggen in een digitaal logboek. Plaagdierbestrijders en hun klanten kunnen zo preventief te werk gaan en gifgebruik alleen in uiterste noodzaak toepassen. Daarmee voldoen zij aan de strikte regels die het IPM-protocol oplegt.

Martin van der Bent, voorzitter van de NVPB, is actief betrokken bij de ontwikkeling van de sensoren en het achterliggende systeem: "Ik was al langere tijd op zoek naar een betaalbare oplossing om plaagdieractiviteiten 'realtime' te monitoren. Begin dit jaar kwam ik in gesprek met Harry Viet. Hij bleek verstand te hebben van online meetsystemen en van sensoren. Hij is aan de slag gegaan en na een paar maanden hadden we een prototype dat werkt op een Kness-val.

Het systeem draait om een centraal dashboard dat alle betrokkenen online kunnen raadplegen en dat zelf berichten stuurt als de status van een val is veranderd. Bijvoorbeeld wanneer de val is dichtgeklapt of wanneer een muis heeft gegeten van lokstof die op een weegbrug is gelegd. Met een weegsensor meten we tot op de gram nauwkeurig."

Het dashboard staat in directe verbinding met alle vallen op een locatie. Op het dashboard zie je de status per val, maar kun je ook rapportages en digitale logboeken samenstellen en het systeem beheren, bijvoorbeeld wanneer vallen zijn verplaatst, de plattegrond van de locatie is veranderd of er behoefte is aan extra gegevens.

Harry Viet ziet meer voordelen dan voldoen aan het IPM-protocol: "Het systeem geeft direct een melding als er iets gebeurt. Je hoeft dus geen onnodige inspectierondes van vallen of detectiepunten meer te houden. Geplande inspecties zijn breder van opzet en volledig afgestemd op de bouwkundige en

inspecties plannen. Martin van der Bent ziet hiervoor drie opties: "Een klant kan blijven werken met een vaste bestrijder. Dat kan zijn voor geplande acties en voor ongeplande acties of meldingen. De bestrijder ziet in zijn agenda de geplande inspecties staan en kan zo zijn eigen planning optimaliseren. De derde optie is om per actie of melding uit de lijst van PCO-partners een kandidaat te kiezen. Gemiddeld is in 1 op de

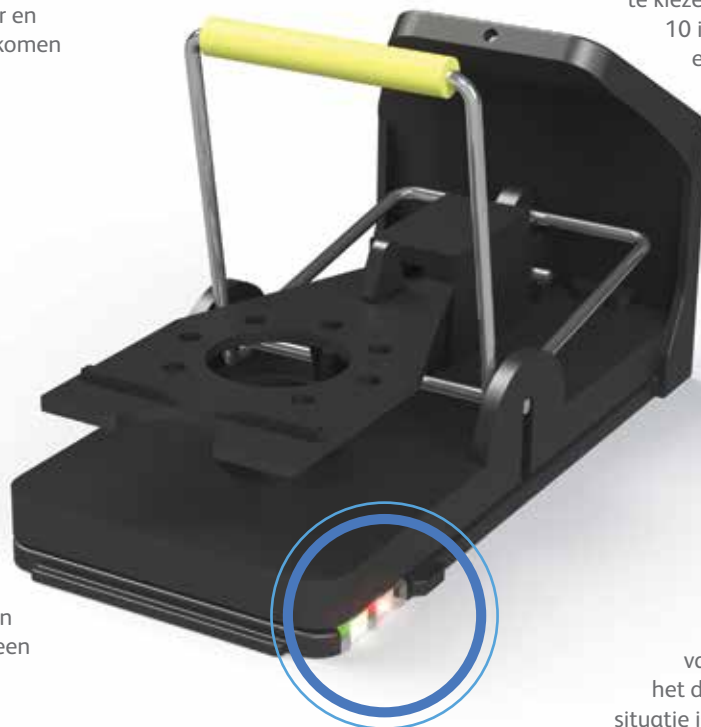
10 inspecties sprake van overlast en zal de klant een bestrijder willen inschakelen. Via het tendersysteem op de online portal van PestWatcher kan hij dan één of enkele bestrijders informeren en een prijs opvragen. Zo krijgt hij een goede oplossing voor een goede prijs."

PestWatcher werkt niet alleen efficiënter met sensoren. Ook bestrijders die op traditionele wijze inspecties willen blijven doen, kunnen profiteren van het dashboard. Zij scannen dan ieder checkpoint via QR of NFC en leggen hun bevindingen ter plekke vast met een mobiele app. Op het dashboard zien zij terug wat de situatie is. Het is alleen niet realtime, maar geeft wel realtime informatie over het plaagdier-managementsysteem en je kunt trendanalyses aan de rapportage toevoegen.

PestWatcher ondersteunt plaagdierbestrijders en hun klanten met innovatieve oplossingen voor plaagdiermanagement, gebaseerd op het IPM-protocol. Het gebruik van het systeem kost € 20 per maand per locatie, waarmee je 256 vallen kunt monitoren. Een starterskit met 10 sensoren en andere checkpoint-materialen kost eenmalig € 295,-.

Meer informatie

PestWatcher. Heerhugowaard. www.pestwatcher.com. Telefoon +31 882 350 350. Info@pestwatcher.com.

hygiënische aspecten. Je kunt sensoren ook koppelen aan afvalcontainers, vuilnisbakken of deuren. Wanneer die te lang open staan weet je dat en kun je ter plekke bekijken waarom dat is en welke maatregelen nodig zijn. Plaagdiermanagement is in de eerste plaats problemen voorkomen door risico-inventarisatie, evaluatie en een IPM-tactiek. En als er dan toch problemen ontstaan, probeer je die efficiënt op te lossen. Onze sensoren en systemen helpen daarbij.'

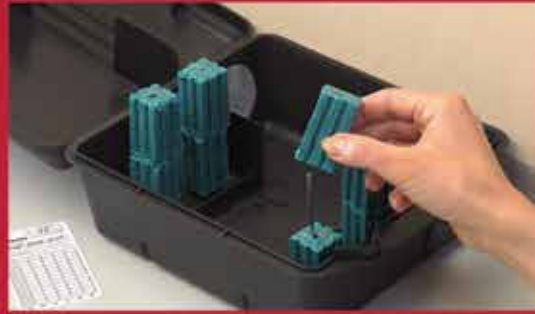
Een ander belangrijk punt zijn de gegevens over plaagdieractiviteiten. Door alles online te monitoren en digitaal op te slaan, krijgt de klant controle over de gegevens en kan die zelf het plaagdiermanagement regelen en

EIS DE ALLERBESTE TOOLS VOOR UW IPM PROGRAMMA

TOMCAT® BLOX

DETEX® WITH LUMITRACK®

PATENT PENDING

Beschikbaar in Blox of Soft Bait

DE WERELDLEIDER IN TECHNOLOGIE VOOR ONGEDIERTEBEHEERSING

www.belllabs.com | Madison, WI 53704 USA

Verkrijgbaar via uw Bell-distributeur

KillgermRIWA is de officiële distributeur voor Bell Laboratories Inc. in de Benelux.

ZE ZIJN ALS KINDEREN, DIE 100.000 KAKKERLAKKEN

VOLGENS YUAN MEIXIA UIT CHINA, DIE MEER DAN 100.000 KAKKERLAKKEN HOUDT IN HAAR HUIS OM TE VERKOPEN AAN FARMACEUTISCHE BEDRIJVEN, ZIJN KAKKERLAKKEN HAAR KINDEREN.

Nadat Yuan de Florida-boskakerlak (*Eurycotis floridana*) of palmetto-bug had gezien werd ze zo enthousiast dat ze die kakkerlakkensoort in haar huis is gaan houden op een wel heel bijzonder manier. De 37-jarige farmaceutisch medewerker uit de provincie Fujian gebruikt haar hele huis om kakkerlakken te kweken om ze vervolgens te verkopen aan farmaceutische fabrieken die ze gebruiken voor medicijnen. Yuan verdrinkt de kakkerlakken in een vat met water, droogt ze in de zon waarna ze in plastic zakken vervoerd worden naar Anhui 900 km verderop.

Het huis van Yuan ligt in de buurt van een bos en niet binnen de bebouwde kom. Om te voorkomen dat de kakkerlakken buiten het huis komen, zijn alle naden en kieren naar buiten dichtgemaakt met cement. Yuan woont zelf niet in het huis maar komt haar "kinderen" wel elke dag bezoeken. Om te voorkomen dat ze het te warm krijgen koelt ze het huis door in de zomer de muren nat te maken en 's winters verwarmt ze het huis.

"Net zoals kinderen moeten ze een goede voeding hebben" aldus Yuan. Elke dag om 6 uur voert ze op schoteltjes de kakkerlakken meloenen, appels en rijst in elke kamer. Op de tafel in de woonkamer legt ze een zak suiker speciaal voor jonge kakkerlakken en nymfen. 's Nachts zijn ze het meest actief. Dan houden zich bezig met het twee uur durende voortplantingsritueel en het zoeken naar voedsel. Onder de warme omstandigheden in het zuiden van China duurt het ongeveer een maand voordat de jonge kakkerlakken volwassen zijn.

Elke twee maanden verkoopt ze volwassen kakkerlakken aan een farmaceutische fabriek. Yuan gelooft dat deze insecten kanker kunnen tegengaan. "Gedroogde palmetto-kakkerlakken werken als een antikankermiddel". Onderzoekers van het ziekenhuis van de Anhui Medical University hebben onlangs gerapporteerd dat door deze insecten de werkzaamheid van de lever verbeterd wordt bij muizen waarbij een leverbeschadiging is aangetoond.

Een dokter in de traditionele Chinese medicijnen zegt dat palmetto-kakkerlakken niet tot de officiële wettelijk geaccepteerde medicijnen behoren maar wel in vele volksrecepten worden gebruikt. "De gedroogde kakkerlakken worden verkocht voor een 100 Euro per kg. Per maand worden 10 tot 20 kg geogst" vertelde Yuan aan de krant.

DE PALMETTO-KAKKERLAK

De Florida-boskakerlak (*Eurycotis floridana*) of palmetto-kakkerlak is een grote, niet vliegende kakkerlaksoort met een maximale lengte van 3 tot 4 cm. Wanneer ze gealarmeerd worden kunnen ze een typerende, smerige stank uitspugen tot wel een meter ver. Ze worden dan ook wel de Florida-stinkkakkerlak genoemd. De Florida-boskakerlak lijkt veel op het vrouwtje van de Oosterse kakkerlak. Ook wordt de Florida-

kakkerlak regelmatig verward met de Amerikaanse kakkerlak. De Florida-kakkerlak beweegt langzamer dan de meeste kakkerlaksoorten. Ze komen in de natuur vooral in Florida en het Caraïbisch gebied voor, maar worden daar niet gezien als een plaag. Wel wandelen ze soms woningen binnen en hebben dan een voorkeur voor vochtige omgevingen zoals badkamers. Ze kunnen niet tegen kou en leven dus voornamelijk in tropische en subtropische gebieden. In de natuur worden ze vaak aangetroffen onder bladeren, holen in bomen en onder plekken waar hout wordt opgeslagen. Vaak worden ze aangetroffen in palmettobomen. Vandaar dat ze ook wel palmetto-kakkerlakken genoemd worden.

JULI 2014. SOUTH CHINA MORNING POST

Het vak leer je bij het KAD. Waar anders?

Actuele kennis van het vak dierplaagbeheersing doe je op bij het enige onafhankelijke instituut in Nederland waar sinds vele jaren alle kennis over plaagdieren wordt vergaard en gebundeld: stichting Kennis- en Adviescentrum Dierplagen te Wageningen. Daar krijg je informatie die eerlijk is, voorlichting die betrouwbaar is en daar ontmoet je de echte ervaringsdeskundigen.

KAD-Opleidingen staat garant voor veelzijdige, vaktechnische opleidingen, gericht op de hedendaagse praktijk van plaagdier-beheersing. In het royaal uitgeruste KAD Trainingscentrum komt de theorie tot leven en krijgt de cursist alle ins en outs van het vak én de benodigde vaardigheden onder de knie.

OPLEIDINGEN

- ▶ Leerling bestrijdingstechnicus (starters) - Nascholingsprogramma's
- ▶ Bestrijdingstechnicus (allround) - EVM-erkend

CURSUSSEN

- ▶ Bestrijdingsdeskundige (verdieping)
- ▶ IPM
- ▶ Houtbescherming (specialisatie)
- ▶ Flora- en faunawet (toepassing)
- ▶ Vleermuizen (Min. LNV)
- ▶ Steenmarter (Min. LNV)

NEEM CONTACT OP MET KAD-Opleidingen

Costerweg 5, 6702 AA Wageningen
Postbus 350, 6700 AJ Wageningen
Tel. (0317) 41 26 72, Fax (0317) 41 45 95
www.kad.nl E-mail: info@kad.nl

Het monitoren van bedwantsen – de oplossing van Frowein

Hoe kunnen wij een bedwantsenplaag betrouwbaar opsporen met onze moderne technologie?

Zijn de goed beoordeelde bedwantsenmonitoren die momenteel op de markt zijn functioneel en betrouwbaar? Deze en andere relevante vragen worden vaak gesteld.

Dankzij een langdurige samenwerking met de “Albstadt-Sigmaringen Universiteit voor Toegepaste Wetenschappen” tracht Frowein antwoorden te vinden op deze vragen. Met behulp van studenten van de opleiding Voedsel, Voeding en Hygiëne van de Faculteit “Life Sciences”, heeft Frowein experimenten uitgevoerd met bestaande bedwantsenmonitoren in het laboratorium van de Albstadt-Sigmaringen Universiteit én in een speciaal voor deze gelegenheid gebouwde hotelkamer in de kantoren van Frowein. Bedwantsen werden beschikbaar gesteld door de laboratoria van Bayer Crop Science Deutschland GmbH.

De resultaten en hun analyse suggereerden dat bedwantsen hun schuilplaatsen slechts bij toeval kiezen. Belangrijker is dat de lage vangstopbrengst van de gebruikte monitors in de testen duidelijk aan het licht bracht dat deze monitors niet zodanig goed functioneerden als beweerd werd door de leveranciers. Het leek erop dat de pogingen om bedwantsen aan te trekken met gebruik van alleen hitte niet de gewenste resultaten opleverden.

In een tegelijk lopend project werd literatuur, daterend uit de jaren 1920 en in het bezit van Frowein, uitgebreid bestudeerd evenals de moderne literatuur. De onderzoeksresultaten en deze literatuurbronnen vormen samen de basis voor de ontwikkeling van een nieuwe bedwantsenmonitor. De testen waren gericht op het gedrag van bedwantsen, waarbij met nachtkijkers gekeken werd naar de gemiddelde activiteit tijdens de nacht, nachtelijke activiteit gedurende een week en de gemiddelde verblijfslocatie op elke ochtend.

De bedwantsenmonitor die vervolgens is ontwikkeld, is gebaseerd op gelijktijdige afgifte van warmte en CO₂. Beide worden continu met een bepaalde dosis vrijgegeven in een proefmodel dat speciaal voor dit doeleinde is ontwikkeld. De bedwantsen die worden aangetrokken, worden gevangen op een lijmondergrond. CO₂ wordt vrijgegeven via een speciale generator die CO₂ produceert en vrijgeeft gedurende ongeveer 4 tot 6 weken na activering.

Meer informatie kunt u verkrijgen bij Frowein GmbH & Co. KG, Albstadt, Duitsland, www.frowein808.de of via uw leverancier van bestrijdingsmiddelen KillgermRIWA, www.killgermriwa.com

BED BUG MONITOR

For professional and reliable localization of bed bug infestation. A tool that a professional service provider cannot do without in the future:

Demonstrate your competence!

The human body is simulated by the combination of heat and CO₂; the bed bugs are attracted in this way and remain stuck on an adhesive surface. In this way you can detect a bed bug infestation or you can check a control measure for their effectiveness.

FROWEIN GMBH & CO. KG

BIOZIDE

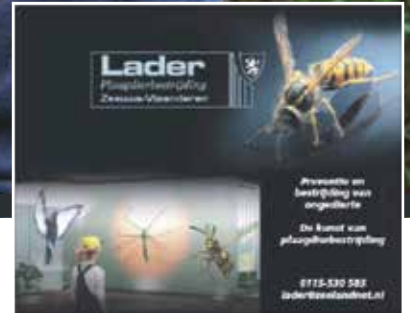
Competence in Biocides – Solutions for Professionals

FROWEIN GMBH & CO. KG | D-72437 Albstadt | PO Box 201440 | Phone +49 7432 956-0 | Fax +49 7432 956-138 | www.frowein808.de | eMail: info@frowein808.de

Use biocides safely. Always read the label and product information before use.

LADER LAAGDIERBESTRIJDING

Dit interview met Richard Lader over zijn bedrijf vond plaats in Diergaarde Blijdorp in Rotterdam. De plaats waar Lader in zijn jonge jaren een klein jaartje gewerkt heeft als verzorger van roofdieren en kleine apen. Al door de dierentuin lopend kwamen de herinneringen aan dieren en verblijven van veertig jaar geleden naar boven. Het werken in een dierentuin is Lader altijd bijgebleven en past ook wel bij zijn interesse voor dieren in de natuur.

Maar hoe komt de Rotterdammer Richard Lader in Zeeuws Vlaanderen terecht? Lader heeft jarenlang gewerkt bij de Pameijer Stichting in Rotterdam, een stichting die personen met een beperking bij het werken ondersteunt. Deze werkzaamheden vond hij steeds interessanter worden en zeker na studiereizen naar Tsjechië, Engeland en Israël om informatie uit te wisselen. Na gewerkt te hebben bij de Pameijer Stichting kreeg Lader de kans om in Terneuzen directeur te worden van een middelgroot instituut voor verstandelijk gehandicapten die te werk werden gesteld in Zeeuws Vlaanderen. Dat heeft hij bijna 15 jaar vol overgave gedaan totdat hij besloot om iets totaal anders te gaan doen en dat werd dus plaagdierbestrijding met als standplaats Axel, zo'n 11 jaar geleden.

De keuze voor plaagdierbestrijding was niet onverwacht. Lader was altijd al bezig met van alles wat te maken had met dieren

in Zeeuws Vlaanderen. Zo is hij jarenlang betrokken geweest bij natuurinventarisatie o.a. voor staatsbosbeheer, en is hij bestuurslid geweest in een natuurbeschermingsorganisatie.

Lader heeft nog geen moment spijt gehad van zijn overstap naar de plaagdierbestrijding. Begonnen met slechts één klant heeft hij via mond op mond reclame steeds meer klanten gekregen. Momenteel behoren woningbouwverenigingen, horecagelegenheden, op- en overslagbedrijven, gemeenten, levensmiddelenindustrieën, bedrijven werkzaam in de zorgsector en agrarische bedrijven tot zijn klanten.

Het 11 jaar geleden begonnen bedrijf is het enige plaagdierbestrijdingsbedrijf dat zich in Zeeuws Vlaanderen heeft ingeschreven. Laders werkzaamheden vinden grotendeels daar plaats hoewel hij ook wel enkele klanten daarbuiten heeft waaronder enkele in België.

Lader heeft zijn opleiding gevolgd bij het KAD in Wageningen. Vervolgens heeft hij allerlei aanvullende cursussen gevolgd want hij wil het vak plaagdierbestrijding tot in de puntjes beheersen. Dat komt ook tot uiting in zijn werkzaamheden, waar hij regelmatig moet werken volgens de voorgeschreven HACCP-systemen en andere kwaliteitsnormen en -systemen: Zorg voor hygiëne en volksgezondheid kan niet zonder de aandacht voor een goede effectieve plaagdierbestrijding. Bouwkundige en klimatologische omstandigheden spelen bij preventie een cruciale rol.

Lader bestrijdt alle plaagdiersoorten behalve soorten waar gassing voor moeten worden uitgevoerd. Wanneer nodig doet hij een beroep

op collega's uit de buurt voor aanvullende werkzaamheden. Hij voert zelf behandelingen uit tegen "kartonvlooiën".... Enige jaren geleden kwam hij in aanraking met een bedrijf waar een collega plaagdierbestrijdingsbedrijf al zeer vaak behandelingen uitgevoerd had tegen kartonvlooiën, aldus de opdrachtgever, omdat zij de oorzaak waren van veel huidirritaties bij de medewerkers. Na onderzoek door Lader bleek dat het om oogstmijten ging! Zodra Lader dat in de gaten had, heeft hij de bestrijding en ook de weringsmaatregelen aangepast. Het gras rondom het gebouw heeft hij regelmatig laten maaien en voorts heeft hij gezorgd dat er een groen-vrije rand kwam rondom het gebouw. Het gevolg van deze weringsmethode is dat de overlast aanmerkelijk is afgenomen en dat hij nog maar incidenteel een bespuiting hoeft uit te voeren.

In zijn omgeving komt Lader naast bruine ratten ook veel zwarte ratten tegen. Zwarte ratten bestrijden is een kunst op zichzelf. Lader heeft veel succes bij de bestrijding ervan door klemmen te gebruiken. Hij zet in een locatie die last heeft van zwarte ratten dan honderden klemmen uit en gebruikt daarbij Provoke voor ratten als lokaas. Provoke blijft lange tijd aanwezig op de klem en de reuk/smaak is onweerstaanbaar voor zwarte ratten, aldus Lader.

Wanneer mogelijk gebruikt hij weinig bestrijdingsmiddelen, hij geeft de voorkeur aan wering boven het gebruik van klemmen of andere vangmethoden en als laatste "redmiddel" maakt hij gebruik van bestrijdingsmiddelen. IPM is volgens hem heel belangrijk en de natuur moet zoveel mogelijk worden ontzien. Lader vind wel dat chemische bestrijdingsmiddelen een noodzaak blijven in de bestrijding. Hij verwacht een toename van zwarte en bruine ratten en ook huismuizen als het buitengebruik verboden wordt. Het betere gebruik ervan ligt in opleiding en wetenschap. De kwaliteit van bijvoorbeeld huisartsen gaat niet omhoog door certificering als losstaand middel, maar door uitbreiding en verdieping in de opleiding. De opvattingen van Prof. Dr. Annelies van Bronswijk over plaagdierbestrijding spreken Richard Lader zeer aan; hij hoopt dat haar nuchtere zienswijzen gebruikt gaan worden. Hij ziet daar meer heil in dan in de voorgestelde regels om alle buitengebruik van chemische bestrijdingsmiddelen te verbieden.

Lader bezoekt regelmatig plaagdierbestrijdingsbijeenkomsten waardoor hij een goed beeld heeft gekregen ten aanzien van de discussie over het buitengebruik van anticoagulantia. Volgens hem is het idee om buitengebruik te verbieden momenteel vooral gebaseerd op emotie en niet op wetenschap. Er is weinig of geen kennis in Nederland of het gebruik van anticoagulanten ook doorvergiftiging tot gevolg heeft gehad bij dieren. Er wordt gerefereerd aan buitenlandse onderzoeken maar daar zijn de omstandigheden anders dan in Nederland. Pas wanneer duidelijk is wat de effecten zijn geweest zou men tot actie moeten overgaan. Mocht er wel sprake zijn van doorvergiftiging, zal dat zeer waarschijnlijk niet veroorzaakt worden door plaagdierbestrijders maar vooral door particulieren en boeren waarvan de meesten niet weten wat anticoagulantia zijn, laat staan dat er goed en voorzichtig mee wordt omgegaan. Lader is agrariërs tegengekomen die anticoagulantia gebruiken en het "rattengif" onzorgvuldig gebruiken, het zomaar in hoeken en gaten strooien

zonder gebruik te maken van lokdozen. Dat is niet verstandig en kan doorvergiftiging veroorzaken.

Bestrijding en wering is al één van de basisthema's tijdens de opleidingen tot bestrijdingstechnicus. Hij kan begrijpen dat daar in de toekomst nog meer aandacht aan moet worden besteed en dat het dan IPM gaat heten. Het IPM/weringsmodel moet bij een goede plaagdierbestrijder "in zijn genen zitten". Lader volgt op dit moment de uitgebreide opleiding van pest control expert.

Note redactie: Tijdens het uitbrengen van deze editie wordt een onderzoek gepubliceerd over dit onderwerp. Helaas was het niet mogelijk om dat nog op te nemen in deze uitgave.

Momenteel werkt Laders zoon Willem ook halftijds in het bedrijf. De zoon heeft een opleiding tot plaagdierbestrijdings-technicus gevolgd. Binnen het bedrijf houdt hij zich vooral bezig met weringszaken waarin hij gespecialiseerd is. Hoewel hij het plaagdierbestrijdingsvak leuk vindt is hij ook bezig met vaardiploma's. Dus het kan best gebeuren dat hij in de toekomst een betrekking krijgt op een schip en het bedrijf van Lader verlaat.

Lader is ingeburgerd in Zeeuws Vlaanderen maar toch mist hij soms de hectiek, de buurten en de bereikbaarheid van een stad. Het was dan ook geen enkel probleem voor hem om het interview in zijn geboorteplaats te houden en wel in de diertuin waar hij gewerkt heeft. Het was voor hem een goed excuus om ook enkele familieleden te bezoeken in Rotterdam.

REUZENWESPENNEST GEVONDEN IN ENGLAND

Plaagdierbestrijder Sean Whelan uit Engeland werd met spoed naar een café geroepen waar hij aan het dakbeschoot een wespennest vond met een afmeting van 1,8 m x 1,5 m.

Het aantal wespen in het nest werd geschat op 500.000! Navraag bij de universiteit van Oxford leerde dat het tot dusver het grootste wespennest ooit gevonden in Engeland was.

PCN Duitsland no 58

Dr. Patrick Grootaert

INSECTEN IN BELGIË

In het liefelijke Retie in de omgeving van Turnhout vond het gesprek met Dr. Patrick Grootaert plaats over het voorkomen van verschillende hinderlijke insecten in België.

Dr. Grootaert is Hoofd Entomologie van het Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen (KIBN) in Brussel, een instelling van de Belgische federale staat. Het Instituut voert wetenschappelijk onderzoek uit, vervult diensten van openbaar nut en is open voor publiek via het Museum voor Natuurwetenschappen. In totaal werken er 450 personen. Eén op drie medewerkers is een wetenschapper. Het wetenschappelijk personeel bestaat uit biologen, paleontologen, geologen, oceanografen, antropologen, prehistorici, archeologen, geografen, fysici, bio-ingenieurs en wiskundigen. Ze houden zich bezig met de volgende onderzoeksdomeinen:

- De biodiversiteit en de evolutiemechanismen van het leven
  - De terrestrische, mariene en zoetwaterecosystemen
  - De geschiedenis van het leven, het klimaat, de menselijke nederzettingen
  - De geologie van België en modelvorming van de Noordzee
- Verder beheert het instituut 37 miljoen objecten, als Belgisch erfgoed. Alleen de collecties van het Natural History Museum (Londen) en het Musée National d'Histoire Naturelle (Parijs) zijn in Europa groter. Het museum in Brussel komt dan op een gedeelde derde plaats met Naturalis in Nederland en het Natuurkunde Museum in Berlijn. Het Museum voor Natuurwetenschappen is het deel van het KBIN dat zichtbaar is voor het publiek. Het beslaat 16 000 m² aan permanente zalen, zalen voor tijdelijke tentoonstellingen en educatieve ateliers, en ontvangt elk jaar zo'n 300.000 bezoekers, waarvan ongeveer 30 % schoolgroepen zijn (<https://www.naturalsciences.be>).

Door de bezuinigingen bij de Belgische overheid zal het KBIN 20 % minder geld krijgen in de toekomst. Dat heeft ook personele consequenties. Het betekent onder andere dat de afdeling Entomologie waar Grootaert hoofd van is, binnen enkele jaren afgeslankt zal zijn van 6 naar 2 personen. Grootaert zal zelf binnen twee jaar met pensioen gaan. Hij zal dan zeker verder gaan met onderzoek. Zo wil hij in de mangrovebossen bij Singapore insecten gaan beschrijven. Momenteel zijn daar reeds een kleine 300 insecten beschreven. Grootaert wil door het uitvoeren van genetische en taxonomische studies de insecten in Singapore in kaart brengen door ze te beschrijven en te omschrijven in welke habitat en in welke ecologische niche ze voorkomen.

Dr. Grootaert vermoedt dat driekwart van alle insecten die op de wereld voorkomen nog niet ontdekt is maar, door vooral menselijke activiteiten zoals grootschalige ontbossingen, zullen er nog vele verdwijnen in de nabije toekomst. Elke insectensoort past in een ecologische niche en wanneer een bepaald insect uitsterft, kan dat betekenen dat andere insecten die niche opvullen wat tot een onstabiel milieu kan leiden met alle mogelijke uitbraken van plagen tot gevolg. Ook zal het zogenaamde McDonalds-effect optreden: Over de hele wereld zullen min of meer dezelfde insecten voorkomen.

Grootaert is betrokken bij de bestrijding van vele insectenplagen in België. Hieronder volgt een aantal voorbeelden van invasieve soorten.

PAARDEKASTANJEMINEERMOT (*CAMERARIA OHRIDELLA*)

Paardekastanjes kunnen aangetast worden door de Paardekastanjemineermot. Het is een halve centimeter groot motje, goudbruin van kleur met een fijn wit/zwart stippenpatroon op de vleugels. De larven van deze mot voeden zich met het bladmoes van de kastanje. De aantasting kan zo erg zijn dat de bladeren uitdrogen,

bruin worden, verschrompelen, en te vroeg afvallen waardoor de paardekastanje onvoldoende reservestoffen kan maken voor de knoppen en houtstructuur in het volgende jaar. De boom verzwakt waardoor hij uiteindelijk kan doodgaan, zoals op verschillende plekken inderdaad gebeurt. Met behulp van feromoonvallen worden de mannelijke exemplaren van de mot gevangen. Met behulp van lijmvallen rondom de stammen van de bomen worden de vrouwelijke exemplaren gevangen.

SUZUKI'S FRUITVLIËG (*DROSOPHILA SUZUKI*)

Tijdens een onderzoek van een student in 2011 in Oostende werd een onbekende fruitvlieg ontdekt. Na determinatie bleek dat het ging om de Suzuki's fruitvlieg of Aziatische fruitvlieg te herkennen aan het vlekje aan de top van de vleugel. Het vrouwtje legt eitjes in fruit met een dunne schil zoals bij de kers, aardbei, framboos en druif het geval is. Dus in tegenstelling tot andere fruitvliegsoorten tast de Suzuki's fruitvlieg gaaf en onrijp fruit aan. In elk gaatje in het

fruit legt ze 1 tot 3 eitjes waar na verloop van tijd een of meer larven uitkomen die het vruchtvlies opeten waardoor er zachte plekken in het fruit ontstaan. Van oorsprong komt, zoals de naam al aangeeft, deze Drosophila-soort in Azië voor, maar sinds 2008 ook in Noord-Amerika, in 2009 in Italië en sinds 2011 in Oostende. Uit nader onderzoek in 2013 en 2014 bleek dat deze fruitvliegen voorkwamen in grote delen van België en Nederland. In 2014 zijn er, vermoedelijk door de goede weersomstandigheden, vele Suzuki's fruitvliegen aangetroffen. Bij een grote aantasting loopt de schade gemakkelijk in de miljoenen Euro's!

Het is niet mogelijk en niet toegestaan om deze fruitvliegen met insecticiden te bestrijden. Daarom zal ook moeten worden gezocht naar het gebruik van biologische bestrijdingsmethoden zoals nematoden en wespensoorten. Ook kan men gebruik maken van feromoonvallen om ze aan te trekken.

ANDERE SOORTEN

Dr. Grootaert heeft meegewerkt aan een groot onderzoek uitgevoerd om het voorkomen van steekmuggen na te gaan. Daartoe werden in 900 stations Mosquito Magnets neergezet waarmee door verwarmde lucht en een verhoogde kooldioxide-concentratie insecten worden gelokt, die vervolgens gevangen worden. Door dit onderzoek is de statische verspreiding van steekmuggen in kaart gebracht. Tijdens dit onderzoek werd niet de tijgermug (*Aedes albopictus*) aangetroffen maar twee andere invasieve soorten (*A. japonicus* en *A. koreicus*) aangetroffen.

Op een later tijdstip heeft men wel de Aziatische tijgermug opnieuw aangetroffen in de buurt van St. Niklaas. Deze populatie is niet bestreden en uiteindelijk verdwenen. Later is nog een populatie in zuid-België aangetroffen op een plek waar zich veel autobanden bevonden. Pas na een jaar, toen alle wetstechnische problemen waren opgelost is een bestrijding uitgevoerd.

De tijgermug is zelf niet gevaarlijk, maar wanneer zij zich voedt met bloed van een besmette patiënt met bijvoorbeeld Dengue zal die ziekte zich gemakkelijk verspreiden.

Knutten zijn in sommige delen van België een groot probleem. Vele soorten kunnen mensen venijnig steken. Knutten gedijen goed in een omgeving die modderig is. De modder kan zowel ontstaan zijn in een zoet- als in een zoutwateromgeving. Een voorbeeld daarvan is een modderig gedeelte bij de Scheldeuitlopers

in Gent maar zou ook kunnen ontstaan in de polders die gedeeltelijk onderwater komen te staan zoals in Zeeuws Vlaanderen. Om de problemen met knutten tegen te gaan kan men de modder op laten drogen of ze onder water zetten. Eventueel kan men vissen de knuttenlarven laten opeten. Sommige knutten kunnen blauwtongvirus of het Smallegen-virus overbrengen.

Er zijn ook knutten die in paardenmest leven. Wanneer de larven volgroeid zijn, kruipen ze in de bodem en verpoppen ze zich. Dat is het geval wanneer een opslagplaats van paardenmest geen vaste bodem heeft zoals in België vaak het geval is. In Nederland moeten alle mestlocaties voorzien van een vaste bodem vanwege milieuvorschriften.

Dazen vliegen alleen wanneer het warmer is dan 16 graden. Ze zoeken dan donkere lichamen op met een verhoogde temperatuur om te steken en vervolgens bloed op te zuigen. Bij zebbras met hun zwartwitte strepenpatroon kunnen ze het donkere lichaam moeilijk onderscheiden. Maar dazen kunnen grote problemen geven bij paarden waarmee gereden worden in bosrijke omgevingen. Door het aanbrengen van repellents kunnen dazen geweerd worden.

Dr. Grootaert houdt zich zijdelings ook bezig met eetbare insecten. Er zijn 10 soorten die verhandeld mogen worden in België en verschillende daarvan zijn te koop in supermarkten.

Dr. Grootaert bezit een fabelachtige kennis over insecten en over vele insecten kan hij een uitgebreid verhaal vertellen.

EEN AANTAL UITSPRAKEN

“Plaagdierbestrijders zullen in de toekomst altijd te maken hebben met insectenplagen volgens Grootaert. Plaagdierbestrijders zijn vergeleken met dertig jaar geleden beter opgeleid en hebben veel kennis van insecten, zodat ze samen met de klant een goed werings- en bestrijdingsschema kunnen opzetten bij overlast. Een goede hygiëne is daarbij natuurlijk een heel belangrijk punt.”

“Insecten zullen altijd voorkomen en plaagdierbestrijders zullen dan ook meer plaagdierbeheerders worden. Samen met de klant en de wetenschap kunnen ze plagen beheren volgens Dr. Grootaert.”

**PLAAGDIER-
bestrijding**

**ZWAM-
sanering**

**HOUT-
conservering**

**Vochtige Kruipruimte?
Oplossing: Het milieuvriendelijke
LAMON
Korrelstelsysteem!**

Handelsweg 21-23, 9482 WG Tynaarlo | Telefoon (0592) 292.180 | Fax (0592) 292.185
Internet: www.lamon.nl | Email: info@lamon.nl

LAMON **LAMEIJER** **EXON**

Muskil Op de Pest Benelux 2014 heeft Hofman Animal Care MUSKIL geïntroduceerd.

Winnaar beste nieuwe plaagdierbestrijdingsmiddel op PestTech 2014

Muskil is een revolutionair en ongeëvenaard, nieuw ratten- en muizengif. Het is het eerste en enige plaagdierbestrijdingsmiddel in Nederland op basis van 2 werkzame stoffen, te weten Difenacoum (0,0025%) en Bromadiolon (0,0025%). Dit product wordt reeds enige tijd in diverse landen in Europa met succes ingezet. De opnameresultaten bij de ratten- en muizenbestrijding evenals de effectiviteit zijn zeer goed. Dat is zowel tijdens veldonderzoek als ook onder laboratoriumomstandigheden (Y139S & Y139C) aangetoond!

De grootverpakking van Muskil heet Muskil Prof en bevat 10 kg. Het is exclusief alleen voor u, als professionele plaagdierbestrijder, beschikbaar.

Muskil Prof is verkrijgbaar in blok- en graanvorm en als een pasta. Het wordt supergoed opgenomen en is uiterst effectief. Muskil Prof pasta en blokken beschikken naast de 2-in-1 formule tevens over een fluorescerend ingrediënt dat na opname door ratten en muizen

eenvoudig met een UV-lamp in de uitwerpselen is terug te vinden. De tarwekorrels van de graanvorm van dit middel zijn tot in de kern geïmpregneerd met de werkzame stof. Hierdoor bent u verzekerd van een optimale opname van het vergif met tot gevolg een perfecte bestrijding.

Muskil is een nieuw revolutionair product in Nederland dat zich ook hier zal bewijzen: In Groot-Brittannië heeft Muskil tijdens PestTech in Birmingham op 5 oktober 2014 de eerste prijs gekregen als het beste nieuwe plaagdierbestrijdingsmiddel bij de beoordelingen door de Britse plaagdierbestrijders en de gemeenten.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Hofman Animal Care (info@hofmananimalcare.nl) of via uw distributeur.

MUSKIL®

UV TRACKING TECHNOLOGY

Het enige vergif met 2 werkzame stoffen!
Difenacoum & Bromadiolon

**RATTEN & MUIZEN KUNNEN ER VERGIF
OP INNEMEN DAT MUSKIL WERKT!**

MUSKIL is exclusief verkrijgbaar bij Hofman Animal Care
T: 0548-545277 - info@hofmananimalcare.nl

NIEUWS VAN HET CTGB

Het Ctgb is momenteel in gesprek met de verschillende plaagdierorganisaties en LTO over het buitengebruik van anticoagulantia waarin op verschillende artikelen wordt ingegaan in dit blad. Maar het Ctgb houdt zich ook bezig met andere zaken.

Ctgb handelde 448 dossiers gedifferentieerd handhavingsbeleid biociden af.

In 2009 constateerde het ministerie van I&M (destijds VROM) dat een groot aantal producten met een biocideclaim om verschillende redenen op de Nederlandse markt waren zonder de vereiste toelating. Om bedrijven die deze producten al voor 1 januari 2009 zonder toelating op de markt hadden een kans te geven om alsnog een toelating van het Ctgb te krijgen, startte het ministerie het zogenoemde gedifferentieerd handhavingsbeleid biociden, het project Biociden Zonder Toelating (BZT) in 2010.

Het Ctgb ontving ruim 600 meldingen van middelen die op de markt werden gedoogd totdat het Ctgb op basis van een aanvraagdossier een besluit nam. De middelen met het hoogste risico werden met prioriteit eerst beoordeeld. De laatste fase, de beoordeling van 167 middelen met een laag risico is met de besluitvorming eind augustus 2014 afgerond. Alle middelen zijn zorgvuldig beoordeeld en waar nodig zijn er aanpassingen gedaan aan het gebruik of aan de maximale concentratie. In totaliteit heeft het Ctgb in dit kader 379 biociden toegelaten. Met de afronding van de laatste administratieve zaken in oktober is het project afgerond en afgesloten.

Het Ctgb heeft met het project veel kennis van nieuwe stoffen en middelen opgedaan en deze ervaring gedeeld met collega lidstaten in de EU. Naast de opgedane kennis heeft het Ctgb met de ervaringen van het project Biociden Zonder Toelating ook verbeteringen in het reguliere beoordelingsproces doorgevoerd.

Ctgb rekent op afname imidacloprid in water door genomen maatregelen

Het wetenschappelijk tijdschrift Nature

publiceerde in juli 2014 over het onderzoek van de Radboud Universiteit Nijmegen en Sovon Vogelonderzoek Nederland naar de effecten van imidacloprid op de Nederlandse vogelstand. Na grondige bestudering blijkt het Ctgb dat het verband tussen de hoge concentraties imidacloprid en de lagere vogelstand statistisch gezien correct lijkt. Een statistisch verband wil echter nog niet zeggen dat het ene (hoge imidacloprid-gehalte) ook de oorzaak is van het andere (lagere vogelstand). Desondanks stelt het Ctgb vast dat de hoge concentraties imidacloprid ongewenste gevolgen kunnen hebben voor het ecosysteem.

Het Ctgb heeft op grond van zijn rol en taak de vraag gesteld of de uitkomst van dit onderzoek reden is om opnieuw maatregelen te nemen om het gebruik van imidacloprid in te perken. De meetgegevens waar het artikel op is gebaseerd, beslaan de jaren tot 2010. Sindsdien zijn de overschrijdingen in het Nederlandse oppervlaktewater afgenomen. Bovendien heeft het Ctgb in januari 2014 een nieuwe waternorm vastgesteld voor imidacloprid en op basis daarvan strikte eisen opgelegd aan de bestaande toelatingen. Zo is voor het gebruik in de kasteelt voorgeschreven dat het afvalwater een stringente zuivering zal moeten ondergaan. Hiermee zal de overschrijding met imidacloprid substantieel afnemen in de gebieden met veel glastuinbouw, de gebieden waar het Nature-artikel achteruitgang van de vogelstand laat zien. Het Nature-artikel benadrukt eigenlijk vooral het belang van de al genomen maatregelen. De resultaten van deze beperkingen en die van eerdere beperkingen in 2013, zullen de komende tijd zichtbaar worden. Op dit moment zijn nieuwe maatregelen dan ook niet opportuun.

Het verband tussen (lokale) concentraties imidacloprid in oppervlaktewater en de (lokale) broedvogelstand, in de periode tot 2010, blijkt niet eenduidig te herleiden naar één of meerdere oorzaken. Aannemende dat de vogelstand achteruit gaat door verschraling in het insectenaanbod, is het niet uit te sluiten dat imidacloprid heeft bijgedragen aan deze verschraling in

agrarische gebieden. Naast het op grote schaal overschrijden van de aquatische norm spelen andere factoren, zoals intensiteit van de landbouw en andere pesticiden, mogelijk een rol.

Bekend is dat de overschrijdingen in het water met imidacloprid grotendeels door de glastuinbouw worden veroorzaakt. De waternorm die het Ctgb vóór januari 2014 hanteerde, bleek onvoldoende bescherming te bieden. Om de overschrijding verder terug te dringen, startte het Ctgb in 2013 de herbeoordeling van middelen op basis van imidacloprid. Hierdoor is sinds januari 2014 een nieuwe waternorm van kracht. Om te waarborgen dat deze norm in de praktijk wordt gehaald, zijn vergaande zuiveringstechnieken voor emissiewater uit kassen en maatregelen voor driftreductie voorgeschreven.

OVERZICHT ACTIVITEITEN

Het CPMV is een gerespecteerde stichting die theoretische en praktische examens verzorgt voor plaagdierbestrijders in Nederland. De examens hebben betrekking op de vakbekwaamheidsopleiding, op gassingopleidingen en op nascholing. CPMV staat voor Certificeringsinstituut Plaagdierbeheersing, Milieu en Volksgezondheid.

De stichting CPMV is op 7 januari 2004 opgericht en bestaat nu dus 10 jaar. Zij is destijds opgericht door de brancheorganisaties NVO (Nederlandse Vereniging van Ongediertebestrijding Bedrijven), AVO (Algemene Vereniging voor Ongediertebestrijdingsbedrijven) en de NVRD (Nederlandse Vereniging van Afval- en Reinigingsdirecteuren). Het doel was om een exameninstituut in de markt te zetten dat onafhankelijk is van bedrijven en aanbieders van opleidingen en nascholingen. Het CPMV is een stichting zonder winstoogmerk.

In het PCN-nummer van december 2013 heeft een artikel gestaan hoe de organisatie er uitziet. In dat artikel kwamen de leden van de Raad van Bestuur aan het woord; in dit artikel de Raad van Advies van het CPMV.

Tijdens een interview met Peter Timmermans en Gerhard Geurtse zei men dat de Raad van Advies uit 4 personen bestaat en is samengesteld uit vertegenwoordigers van opleidingsinstituten en technische deskundigen op het gebied van de plaagdierbestrijding. Naast bovengenoemde heren zitten ook Volker Hütter en Jenno Brookman in de Raad van Advies.

De Raad v Advies houdt zich bezig met de volgende zaken:

- Bewaken van de kwaliteit van de opleidingen en nascholingscursussen die bij hen worden aangeboden ter examinering, door het beoordelen van de examenvragen.
- Toezien op het behalen van het bewijs van vakbekwaamheid voor het beheersen van plaagdieren en houtaantastende organismen en het vakbekwaamheidsdiploma gassinglijder zowel op het theoretische gedeelte als het praktische deel. De RvA stelt ook de examinatoren aan en ziet toe op hun inzet en functioneren.
- De RVA beoordeelt of wijzigingen van de aanpassingen in de relevante wetten meegenomen worden in de opleidingen en examens.
- Gevraagd en ongevraagd advies geven aan de Raad van Bestuur.
- Is actief betrokken geweest bij het opzetten van de NEN-EN-16636, de norm voor plaagdierbeheersing.
- Is vertegenwoordigd in de drie werkgroepen die onder de paraplu van de Initiatiefgroep Plaagdierbestrijding opereren.
- Is betrokken bij het Kennisnetwerk Biociden.

De Raad van Advies maakt deel uit van de volgende drie werkgroepen, die zijn opgericht door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

- Werkgroep 'Eindtermen en vakbekwaamheidseisen'
- Werkgroep 'Gebruiksvoorschriften en etikettering'
- Werkgroep 'Resistentie'

De Raad van Advies heeft een belangrijk aandeel gehad in de wijziging van de Regeling Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden. Enkele voorbeelden daarvan zijn de wijziging van de term 'dierplaagbestrijding' in 'plaagdierbeheersing', de invoering van de starterlicentie en IPM als eindterm.

Criteria voor nascholing bestrijdingstechnicus.

De criteria zijn gebaseerd op de eindtermen die het ministerie opstelt. Het CPMV heeft deze vertaald naar de toegepaste criteria voor de nascholing bestrijdingstechnici. Daar worden de volgende zaken bij betrokken:

- De te behandelen lesstof dient het deskundigheidniveau van de bestrijdingstechnicus te verhogen.
- Nascholing dient op middelbaar niveau te worden gegeven.
- Bij nascholing dient aandacht te worden besteed aan de verwerking van de lesstof door cursisten.
- Nascholing moet passen binnen de filosofie van Integrated Pest Management (IPM).
- Aansluitend aan de IPM-filosofie zal er allereerst moeten worden gewerkt aan preventieve zaken en pas daarna aan curatieve zaken.
- Het systematisch inspecteren van objecten dient een belangrijk item te zijn van plaagdierbeheersing.
- Er dient bij de nascholing een sluitende registratie van de bestrijdingstechnici te worden aangehouden.
- De te doceren lesstof voor de nascholing moet door middel van een eenvoudig onderzoek worden getoetst.
- Nascholing mag niet bestaan uit het verstrekken van eenzijdige productinformatie door fabrikanten.

CPMV is een actieve onafhankelijke stichting.

Het CPMV is een actieve stichting en is niet alleen betrokken bij examens maar streeft er ook naar om de opleidingen completer te maken waardoor de plaagdierbestrijders een hoger, allround kennisniveau krijgen. Waarschijnlijk gaat het CPMV ook een bijdrage leveren aan het certificeren van agrariërs, die een licentie moeten hebben voor toepassing van rodenticiden op het eigen bedrijf. Mede door dit soort initiatieven zal het CPMV nog sneller groeien dan nu het geval is en zullen er meer examens worden afgenomen.

Het onafhankelijke instituut ziet er op toe dat alle (nascholings) cursussen voldoen aan de kwaliteit waar iedere plaagdierbestrijder wat aan heeft. Het CPMV is zeer actief betrokken bij het promoten en bevorderen van goede (na)scholingscursussen. Het volgt daarbij dezelfde weg die de NVPB ook ingezet heeft en waar regelmatig mee overlegd wordt, evenals met andere relevante organisaties om het cursusniveau te verbeteren en af te stemmen op de praktijk.

Het CPMV is al langere tijd voorstander van één exameninstituut in Nederland en onlangs heeft het daarom nog overleg gehad met het andere exameninstituut, het EVM. Jammer genoeg heeft dit niet geleid tot samenwerking. Dat betreurt het CPMV en wanneer de mogelijkheid zich aandient zal het zeker weer in gesprek gaan.

Samengevat staat het CPMV voor een onafhankelijk exameninstituut dat bijdraagt aan een hoger kennisniveau van plaagdierbestrijders en dat praktische tools aanreikt voor de uitoefening van het vak.

Heeft u vragen over het CPMV? Stuur een mail naar info@cpmv.nl of kijk op de website www.cpmv.nl.

BUITENGEBRUIK ANTICOAGULANTIA

In het afgelopen kwartaal heeft de NVPB haar werk voortgezet om het buitengebruik van anticoagulantia te behouden voor gevallen waarin alternatieve bestrijdingsmethoden niet leiden tot het verhelpen van rattenoverlast. Op grond van een IPM-protocol zal een nascholing en een bedrijfscertificering worden ontwikkeld. Inmiddels zijn de commentaren van een aantal belangrijke stakeholders, zoals het KAD, Platform Biociden, de NVRD en de Dierenbescherming, op het IPM-protocol ontvangen en verwerkt. Ook heeft een bijeenkomst plaatsgevonden in aanwezigheid van verschillende overheidspartijen, waarbij is vastgesteld welke stappen nog moeten worden gezet om tot een IPM-protocol te komen dat voldoet aan alle overheids-eisen. De verwachting is dat het protocol dit jaar definitief kan worden vastgesteld en volledig kan worden beoordeeld door het Ctgb. Inmiddels is ook door het Ctgb een overgangsregeling gepubliceerd, waardoor het buitengebruik van anticoagulantia voorlopig onder bepaalde voorwaarden mogelijk blijft. In dit artikel worden de ontwikkelingen nader toegelicht.

Aanleiding

Het buitengebruik van anticoagulantia voor de bestrijding van ratten is sinds afgelopen zomer niet meer toegelaten in Nederland. Wel kunnen de middelen die hiervoor eerder waren toegelaten in het kader van een opgebruik- en aflevertermijn worden toegepast tot ongeveer begin 2015 (dit verschilt per middel). De NVPB werkt momenteel samen met brancheorganisaties PLA..N, LTO aan de ontwikkeling van een nascholing en een bedrijfscertificering. Op grond hiervan ziet het Ctgb mogelijkheden om het buitengebruik van anticoagulantia opnieuw toe te laten voor uitsluitend de (na)geschoolde professionals die werkzaam zijn bij een gecertificeerd bedrijf. Het doel is het verzekeren van een veilige en verantwoorde plaagdierbeheersing, waarbij alleen anticoagulantia worden toegepast, indien hiervoor geen alternatieven bestaan. Op deze wijze worden de risico's op doorvergiftiging en resistentieontwikkeling tot een minimum beperkt. Een IPM-protocol voor buitengebruik moet als basisdocument gelden voor de nascholing en de bedrijfscertificering. In het document

wordt beschreven hoe de beginselen van IPM moeten worden toegepast in het kader van plaagdierbeheersing buiten gebouwen. Voor alle gebruikers van de middelen zullen dezelfde criteria gaan gelden. In 2017 moeten alle professionals zijn nageschoold en moeten bedrijven zijn gecertificeerd om anticoagulantia buiten te mogen toepassen.

Stand van zaken

De brancheorganisaties hebben verschillende stakeholders benaderd om commentaar te leveren op het IPM-protocol, zoals het KAD, Platform Biociden, de NVRD en de Dierenbescherming. De NVPB is blij met alle hulp om het IPM-protocol tot een breed branche-gedragen stuk te vormen. Op woensdag 2 oktober heeft een stakeholdersbijeenkomst plaatsgevonden over de verdere ontwikkeling van een IPM-protocol en bedrijfscertificering. Aanwezig waren vertegenwoordigers van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb), het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM), de Inspectie voor de Leefomgeving en Transport (ILT), Stichting KPMB, PLA..N, LTO en de NVPB. De ontwikkeling van het IPM-protocol loopt goed in het afgesproken tijdsplan. Tijdens het overleg is gebleken dat nog een aantal belangrijke stappen moet worden gezet om tot een IPM-protocol te komen dat voldoet aan de overheids-eisen. Door de overheidspartijen is onderstreept dat voor alle professionals gelijke eisen moeten gelden en dat een afwijking voor bepaalde categorieën gebruikers niet kan worden verantwoord.

Verdere stappen

De brancheorganisaties zullen de komende periode nog veel werk moeten verzetten om te komen tot een IPM-protocol dat door de overheidspartijen wordt gedragen. Hiertoe zijn al verschillende afspraken gepland en de NVPB heeft er vertrouwen dat het IPM-protocol dit jaar nog kan worden afgerond. Daarmee ligt de ontwikkeling van het protocol op schema. De volgende stap is dat het Ctgb een volledige beoordeling van het protocol uitvoert. Als het IPM-protocol deze toets doorstaat, dan zal worden gestart met de ontwikkeling van de nascholing en het certificeringsschema.

Overgangsregeling

Met het oog op de ontwikkeling van de nascholing en bedrijfscertificering heeft het Ctgb een overgangsregeling voor het buitengebruik van anticoagulantia gepubliceerd. Deze regeling blijft van kracht tot 1 januari 2017. Het buitengebruik van anticoagulantia blijft gedurende deze periode onder een aantal strikte voorwaarden mogelijk. Daarna kunnen de middelen alleen worden toegepast door professionals die zijn nageschoold en werkzaam zijn bij een gecertificeerd bedrijf. De overgangsregeling vergt zowel inspanningen van plaagdiermanagementbedrijven als van toelatinghouders van anticoagulantia.

Toelatinghouders dienen bij het Ctgb een aanvraag in te dienen voor de uitbreiding van de huidige toelating. Het Ctgb heeft onlangs nadere informatie op de website geplaatst waarmee toelatinghouders de uitbreiding van de toelating kunnen aanvragen. Uitbreiding kan alleen voor de rattensoort (bruin, zwart) waarvoor al een toelating bestaat. Door de uitbreiding zal onder meer aan het gebruiksvoorschrift worden toegevoegd dat het middel ter bestrijding van ratten buiten mag worden toegepast, indien dit als laatste schakel gebeurt in een bestrijding die geheel gebaseerd is op de principes van IPM. De NVPB roept toelatinghouders op om zo snel mogelijk over te gaan tot het indienen van een verzoek tot uitbreiding van de huidige toelatingen.

Nadat de toelating van een bepaald middel is uitgebreid voor buitengebruik mag dit middel alleen buiten worden toegepast door bedrijven die zich hiertoe bij het Meld en Informatie Centrum (MIC) van de ILT hebben aangemeld. Met de aanmelding bij het MIC verplicht het bedrijf zich om, zodra dat mogelijk is, het certificeringstraject voor buitengebruik in te gaan. Momenteel is het (technisch) nog niet mogelijk om de aanmelding bij het MIC te doen, maar zodra dit het geval is zal de NVPB een door haar ontwikkeld format verspreiden waarmee deze aanmelding gemakkelijk kan worden gedaan. U kunt hiervoor onze website in de gaten houden.

Heeft u vragen of opmerkingen over dit onderwerp? U kunt altijd contact opnemen met de NVPB via E-mail: nvpb@nvpb.org

ACTIVITEITEN VAN DE **NVPB** | NEDERLANDSE VERENIGING PLAAGDIERMANAGEMENT BEDRIJVEN

De NVPB heeft zich op maandag 27 oktober voornamelijk gericht op het behoud van het buitengebruik van anticoagulantia voor de branche. Momenteel wordt hard gewerkt aan een protocol waarin wordt beschreven hoe de overlast van ratten buiten gebouwen moet worden beheerst. De beginselen van IPM vormen hierbij het uitgangspunt. Meer informatie over dit onderwerp kunt u teruglezen in een apart artikel in deze editie van PCN.

Vorig jaar heeft de NVPB een meldpunt gelanceerd waarbij particulieren, bedrijven en professionele plaagdierbeheersers anoniem rattenoverlast kunnen melden. De NVPB heeft de samenwerking gezocht met het RIVM, dat momenteel ook een pilot uitvoert waarbij rattenoverlast wordt geregistreerd. De NVPB zal het format dat door het RIVM wordt gehanteerd overnemen en meldingen van overlast verzamelen onder haar leden. De NVPB hoopt hiermee een positieve bijdrage te leveren aan het trendmatig inzichtelijk maken van rattenoverlast in Nederland.

Dit jaar heeft de NVPB opnieuw deelgenomen aan de KillgermRIWA Infodagen. De NVPB was aanwezig met een (nieuwe) stand en heeft interessante gesprekken gevoerd met collega's uit de branche. Ook heeft de NVPB tijdens het event een netwerkborrel georganiseerd, waar veel belangstelling voor bestond. Onder het genot van een hapje en drankje kon iedereen terugblikken op een mooie beursdag en de laatste nieuwtjes met elkaar bespreken.

De NVPB treft momenteel voorbereidingen voor een interessant programma voor de volgende netwerkbijeenkomst. Deze bijeenkomst zal plaatsvinden op 11 december 2014 en wordt mede mogelijk gemaakt door Bayer. Nadere informatie zal spoedig worden

gecommuniceerd via onze nieuwsbrief en op de website van de NVPB. Ook treft de NVPB voorbereidingen voor een grootschaliger themabijeenkomst over plaagdierbeheersing. Deze bijeenkomst wordt georganiseerd in samenwerking met de NVRD, de brancheorganisatie voor afval- en reinigingsmanagement.

EEN EUROPESE NORM VOOR DE BESTRIJDING VAN PLAAGDIEREN

Het standpunt van CEPA

De Confederatie van Europese Verenigingen voor Plaagdierbestrijding (CEPA) en haar leden hebben zich gezamenlijk ingezet voor de ontwikkeling van een Europese norm voor de Plaagdierbestrijding in samenwerking met het Europees Instituut voor Normalisering (CEN). Deze Europese norm legt de vereisten, aanbevelingen en vakbekwaamheden vast waaraan pestmanagement-bedrijven moeten voldoen om op de noden van hun klanten gepast te kunnen antwoorden. Of het nu om privébedrijven, de overheid of individuele burgers gaat, CEPA streeft ernaar om met dit initiatief erkenning te krijgen voor haar inzet om de Europese burger en het milieu waarin hij leeft te beschermen tegen risico's die de openbare gezondheid kunnen schaden.

Achtergrond

De meeste producten die door professionele ongediertebestrijders vandaag gebruikt worden zijn onderworpen aan de Regulering voor Biociden (BPR). Er bestaat echter op dit moment geen enkele geharmoniseerde Europese schikking voor het afleveren van vergunningen aan plaagdierbestrijdingsbedrijven en hun technici. Alleen Spanje, Duitsland, Frankrijk en Malta hebben elk een eigen norm ontwikkeld.

In april 2008 werd een eerste stap gezet met het oog op de ontwikkeling van een Europese norm voor de Ongediertebestrijdingssector, met name door het publiceren van een geheel van operationele principes die op initiatief van CEPA in het 'Het Protocol van Rome' opgetekend werden.

Waarom besloot de Plaagdierbestrijdingssector om een gemeenschappelijke Europese Norm te ontwikkelen?

Met het CEN-project wensen CEPA en al haar leden het verantwoordelijke gedrag van onze industrie nadrukkelijk te onderstrepen in al de lidstaten van de Europese Unie en EFTA. De norm zal de meerwaarde die de pestmanagement-industrie voor gezondheid en hygiëne betekent in een gunstig daglicht stellen, bijdragen tot het bestrijden van onprofessioneel gedrag en aandacht vragen voor het behoud van de nodige producten die - hoewel essentieel en onmisbaar - toch regelmatig onder druk komen te staan van restrictieve of verbodmaatregelen. Tenslotte zal de publicatie van deze norm een betere dialoog met de Europese Instellingen en alle andere belanghebbenden mogelijk maken.

Professionele plaagdierbestrijding in Europa

Onze industrie is onmisbaar voor de bescherming van de openbare gezondheid en het bestrijden van ongedierte thuis, op school, in speeltuinen, hotels, de voedingssector en vele andere bedrijven. De plaagdierbestrijding in Europa is goed voor een omzet van meer dan 3 miljard euro. De sector stelt ruim 40.000 mensen te werk in meer dan 10.000 bedrijven waarvan de meeste KMO's zijn. Tezamen vertegenwoordigen de leden van CEPA meer dan 80 % van de waarde van al de dienstenbedrijven voor ongediertebestrijding in Europa.

Wie is CEPA?

Met zetel te Brussel, hoofdstad van Europa, is CEPA de stem van de professionele ongediertebestrijders. Zij verenigt en federeert 24 nationale en regionale verenigingen evenals vertegenwoordigers van internationale dienstenbedrijven, producenten en distributeurs

Wie is CEN?

Het Europees Comité voor Normalisering (CEN) is het normaliseringsorgaan van de Europese Unie. CEN ontwikkelt normen voor alle toepassingsgebieden behalve voor telecommunicatie en electriciteit. De leden van CEN zijn de Nationale Normaliseringsinstituten van de 28 lidstaten van de Unie evenals van IJsland, Noorwegen en Zwitserland, die samen met de Unie de Europese Vrijhandelszone (EFTA) uitmaken.

Wat is een Europese norm?

Een Europese norm is een document dat in overleg en na consensus opgesteld en goedgekeurd werd door het Europees Normaliseringsinstituut. Een norm bevat een geheel van vereisten, aanbevelingen en vakbekwaamheden met betrekking tot producten, systemen, processen of diensten die door een industrie in alle landen van de Europese Unie toegepast kunnen worden.

Zodra een norm door CEN werd goedgekeurd is hij van toepassing en kunnen gelijkaardige nationale normen niet meer gebruikt worden. In theorie kan dus één enkele Europese norm tot 31 (28+3) verschillende nationale normen vervangen. Het aanvaarden en naleven van normen, in tegenstelling tot wetgeving, gebeurt echter volledig op vrijwillige basis.

Hoe werd de norm ontwikkeld en hoeveel tijd was daar voor nodig?

Alles begon op 30 juli 2010 toen CEN de aanvraag van CEPA om een Europese norm voor plaagdierbestrijding te schrijven goedkeurde. Het CEN Comité TC404 werd aangesteld om deze taak tot een goed einde te brengen. Het bestond uit leden van de Nationale Normaliseringsinstituten,

een vertegenwoordiging van de dierenbescherming die ook belangstelling voor het project getoond had en waarnemers van CEPA. Onder leiding van een sekretariaat dat CEN hiervoor ter beschikking stelde was de taak na vier jaar (met een drietal vergadering per jaar) rond en werd EN 16631 in de zomer van 2013 opgeleverd. De openbare raadpleging in Europa die daarop volgde, leverde meer dan 300 commentaren op die individueel beoordeeld en beantwoord werden.

Wat nu?

Het ontwerp werd op 9 november 2014 aan de CEN-leden ter stemming voorgelegd. De stemming is nog open tot 9 december 2014. Een ontwerp is pas goedgekeurd wanneer 71 % (gewogen) van de EU- en EFTA-leden zich positief uitspreken (onthoudingen niet meegerekend). Indien de stemming positief is kunnen we verwachten dat de norm officieel zal gepubliceerd worden in de lente van 2015 (waarschijnlijk nog in maart 2015).

CEPA Certified®, een sterk certificeringsprogramma

CEPA is nu bezig met het uittekenen van een certificeringsprogramma dat erover moet waken of audits of controlebezoeken correct gedaan worden. CEPA zal ook instaan voor het goedkeuren en aanstellen van de certificerende organen. Met de hulp van de Royal Society for Public Health werd hiervoor een protocol ontwikkeld dat vastlegt hoe certificering zal gebeuren, hoe een controlebezoek of audit moet uitgevoerd worden, over welke kennis en ervaring een auditor of controleur moet beschikken, hoeveel audits er nodig zijn, hoe gebrek aan conformiteit aangegeven, beoordeeld en behandeld zal worden, enz. Anderzijds kreeg CEPA ook de hulp van Bureau Veritas om het auditingproces op te stellen.

Bedrijven die een CEPA Certified® certificaat behalen zullen zich aan hun klanten kunnen presenteren als een voorbeeldbedrijf dat werkt volgens de striktste normen die de industrie voorschrijft.

Er werd veel geïnvesteerd om onze industrie uit te rusten met een proactief instrument dat een antwoord biedt op de vraag van de samenleving en de wetgever naar verantwoordelijk gedrag ten overstaan van mens en milieu. Het publiceren van EN 16631 zal ons helpen om ons imago bij burgers en de overheid bij te sturen. Wij rekenen erop dat onze leden de norm zullen omarmen om samen met ons de weg vrij te maken voor een gezonde ontwikkeling van onze industrie.

R.Higgins: roland@cepa-europe.org -
www.cepa-europe.org

PLAAGDIERBEHEERSING: “KOMT ER EEN EIND AAN HET TOEPASSEN VAN VERGIF?”

In de afgelopen 15 jaar is het beheersen van plaagdieren (ongediertebestrijding) uitgegroeid tot een serieus vakgebied. Waar eind jaren negentig van de vorige eeuw de wetgever besloot tot het opnemen van opleidingseisen (eindtermen) in de toenmalige Bestrijdingsmiddelenwet, is de sector inmiddels volop aan de slag met preventieve technieken volgens de lijnen van Integrated Pest Management (IPM) en certificering.

“IPM is op zich niet nieuw”, zegt José van Uffelen, verantwoordelijk voor plaagdieropleidingen en advies binnen SPA Groep. “IPM zegt feitelijk dat je als professioneel plaagdierbeheerser eerst alle preventieve technieken inzet, alvorens je overgaat tot de inzet van biociden (bestrijdingsmiddelen). Dit betekent in de praktijk dat je goed moet analyseren met welke diersoort je te maken hebt, de verspreiding hiervan vaststelt en vervolgens preventieve maatregelen neemt. Denken vanuit het plaagdier is hierbij cruciaal: waarom bevindt het plaagdier zich hier en wat heeft het dier nodig om zich hier te handhaven?” Inmiddels zien we dat de professionele plaagdiersector IPM omarmt mede omdat de wetgever IPM inmiddels opgenomen heeft in de Wet Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (WGB), maar ook omdat het structureel werken met toxische middelen om plaagdieren te doden een heilloze weg is. Resistentie, milieuvervuiling en doorvergiftiging zijn in verschillende onderzoeken aangetoond. Deze zorgen zijn in de sector doorgedrongen.

Hoe denken afnemers hierover? Hier zien we geen consistent beeld. Afnemers willen maar al te graag af van plaagdieren en vinden het uitzetten, spuiten of vernevelen van giftige stoffen in veel gevallen acceptabel. We zien hier echter grote verschillen tussen bijvoorbeeld particulieren en bedrijven. Een bedrijf moet een goed en veilig product leveren vrij van smetten en (resten van) plaagdieren. Men wil voorkomen slecht in het nieuws te komen of claims te krijgen. Particulieren willen vooral snel tegen zo laag mogelijke kosten van hun plaagdieren af zien te komen. Van Uffelen daarover: “Veel tientallen jaren was het gebruikelijk om overal vergif toe te passen. Iedereen heeft het beeld dat vergif goed werkt en ook de beste mogelijkheid is. Pas langzaam dringt het door dat vergif slechts tijdelijk werkt en dus niet duurzaam is. Met vergif alleen kom je nooit van je plaagdieren af. Daar is meer voor nodig. IPM is de enige mogelijkheid om op termijn plaagdieren duurzaam te beheersen”.

Hoe staat plaagdierbeheersing ervoor binnen de overheid? Bij veel gemeenten staan plaagdieren niet op het netvlies als aandachtsgebied. In de privatiseringsslag van de afgelopen decennia is plaagdierbeheersing geworden tot een uitvoerende taak, waarbij beleidsmatige aandacht steeds meer verdwenen is. Men associeert plaagdieren met achterstandswijken, verkrotting, armoede en slechte hygiëne. In Nederland (en een aanzienlijk deel van de westerse samenleving) zijn veel maatregelen genomen in de sfeer van onder meer riolering, openbare reiniging

en woningbouw. Daarmee is inderdaad een enorme slag geslagen. Is het dan ook terecht om plaagdierbeheersing over te laten aan de uitvoering en aan de markt? Een paar voorbeelden werpen hier toch een ander licht op. Van Uffelen zegt: “Al enige jaren is in zuidoost-Nederland de zwarte rat aan een flinke opmars bezig. Vanuit boerderijen zijn de ratten gemigreerd naar dorpen alwaar ze inmiddels de nodige overlast geven. Doordat signalering en monitoring vanuit de overheid ontbreekt, heeft de zwarte rat kans gezien zich te verspreiden. Verder zien we verminderde gevoeligheid voor rodenticiden ontstaan bij de bruine rat in delen van Nederland. Ook andere plaagdieren weten op te rukken of zien we weer terugkomen in Nederland zoals bedwantsen, tropische mieren en muggen. Centrale registraties en actief onderzoek ontbreken echter of zijn slechts beperkt van omvang. Vaak zien we wel dat de overheid reageert maar dan vooral reactief als de overlast al aanwezig is en zich verspreidt”.

Gemeenten hebben een belangrijke taak op het gebied van plaagdierbeheersing. Zijn de gemeenten zich hiervan bewust? De gemeente heeft een zorgplicht voor de burgers binnen de gemeentegrenzen

en zij zal meldingen die burgers doen over afwijkende zaken in de openbare ruimte onderzoeken. Dat kunnen ook meldingen zijn over plaagdieren zoals knaagdieren, vogels of insecten. Daarnaast is er een wettelijke taak vanuit de Wet Publieke Gezondheid die gemeenten verplicht te handelen als de lokale volksgezondheid in het geding is. Dat plaagdieren een risico zijn voor de volksgezondheid is meerdere malen aangetoond onder meer door de WHO die dat in een uitgebreid onderzoek aantoonde. Het rapport toont aan dat er een sterke relatie ligt tussen plaagdieren en gezondheid en het welbevinden van burgers in een aantal Europese steden.

In de praktijk zien we dat veel gemeenten plaagdierbeheersing op een laag pitje hebben gezet. Kennis op beleidsniveau ontbreekt en binnen de uitvoerende diensten zijn slechts enkele medewerkers hooguit redelijk tot goed op de hoogte. Het (recente) verleden leert ons dat dit niet verstandig is. Plaagdierbeheersing is hiermee verworden tot een uitvoerende taak, zonder dat gemeenten en hun uitvoerende diensten weten wat er op dit gebied allemaal op hen afkomt.

Het vrij gebruik van biociden wordt steeds meer aan banden gelegd. Het College Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (CTGB) beoordeelt de veilige toepassing

van biociden. Zij baseert zich daarbij op wetenschappelijk onderzoek. Meerdere rapporten geven aan dat de veilige toepassing van rodenticiden tegen ratten buiten, te wensen overlaat. Doorvergiftiging naar niet-doelorganismen én de persistente werking van deze middelen vragen om een definitief verbod deze middelen nog langer buiten toe te passen.

“Dit betekent feitelijk dat ratten in de openbare ruimte niet meer bestreden mogen worden met vergif”; aan het woord is Jenno Brookman, specialist binnen SPA Groep op het gebied van plaagdierbeheersing, tevens levensmiddelentechnoloog. “Jarenlang kon iedereen in de buitenruimte zijn gang gaan met vergif of het nu rondom een oude vuilnisbelt gaat, bij stallen, een kinderboerderij of gewoon ergens in de buitenruimte van een stad. Hiermee hielden we het rattenprobleem zoveel mogelijk onder controle. Daar komt nu abrupt een einde aan”. Inmiddels is duidelijk dat er naar verwachting nog beperkt mogelijkheden overblijven om rodenticiden tegen ratten in te zetten in de buitenruimte. Dit zal dan alleen door gecertificeerde organisaties of bedrijven gedaan mogen worden die hiervoor een speciale opleiding hebben genoten. Daarbij is een overgangperiode voorzien voor organisaties mits zij zich hebben aangemeld bij het meldpunt van de

Inspectie Leefomgeving en Transport (ILenT). Brookman hierover: “Gemeenten en bedrijven die nog steeds als vanzelf rodenticiden tegen ratten inzetten in de buitenruimte moeten zich realiseren dat dit niet meer kan. In de toekomst kan het hooguit nog als uitzondering en in bijzondere situaties. Men zal stevast IPM moeten gaan toepassen: beoordelen en analyseren van de situatie en vervolgens inzetten op een scala van preventieve technieken met als allerlaatste redmiddel rodenticiden.”

Met het oog op duurzaamheid, een veilige en gezonde leefomgeving en verantwoord omgaan met het milieu zal de inzet van biociden in de breedte steeds verder worden gepreciseerd en gelimiteerd. Biociden die breed werken tegen plaagdieren zullen we steeds minder zien. Brookman zegt: “Vakmanschap zal een steeds grotere rol spelen. Een meer kennisintensieve branche die op basis van onderzoek ter plaatse beoordeelt welke maatregelen nodig zijn, rekening houdend met de omgeving, het product en de overlastgevendende diersoort. Daarbij zal de ouderwetse rattenvanger en bestrijder steeds meer een plaagdierspecialist worden of zoals wij het noemen een Pest Control Professional”.

World Health Organization, Regional Office for Europe “Public Health Significance of Urban Pests”, Copenhagen, 2008

Dat was de titel van de bijeenkomst georganiseerd door PLA..N op 30 oktober 2014 bij Asian Paradise in Zeewolde, waar meer dan 70 personen aanwezig waren. De 70 aanwezigen vertegenwoordigden alle geledingen binnen de branche zoals PLA..N- en NVPB-leden, ongeorganiseerde plaagdierbestrijders, overheidsvertegenwoordigers, instituten en opleidingscentra.

De middag werd begonnen met een presentatie van Rob van Veldhuijzen voorzitter van PLA..N. PLA..N is een organisatie voor plaagdierbestrijders en kent verschillende werkgroepen en ook 7

zogenaamde kennisdragers. Leden kunnen via de kennisdragers informatie krijgen op het gebied van biociden, biologie, Fauna en Flora, Integrale Keten Beheersing, Arbo Advies & Arbeidsveiligheid, Gevaarlijke stoffen & Arbeidshygiëne en Kwaliteitsinspecties en Audits. PLA..N geeft 4 keer per jaar een nieuwsbrief uit en is actief op verschillende beurzen en symposia.

TERUGBLIK BIJENKOMST IN 2013

Van Veldhuijzen evalueerde vervolgens de drie stellingen van de PLA..N bijeenkomst in 2013.

De eerste stelling was “De biocidenrichtlijn bevat prima”.

De aanwezigen in 2013 hebben toen aangegeven dat plaagdierbeheersers niet betrokken en vertegenwoordigd zijn bij de totstandkoming van deze richtlijn en dat innovatie moeilijk is.

Stelling twee was: “Resistentie is onzin”.

Uit de samengevatte reacties in 2013 bleek dat er meer en uitgebreider onderzoek moet worden uitgevoerd naar het voorkomen van resistentie en dat er een betere inzet van producten zou moeten zijn.

Stelling drie: “De overheid snapt de praktijk”.

De reacties daarop waren dat kennis en ervaring vooral zit bij de plaagdierbeheersers en in mindere mate bij de overheid en handhavers. Wetgeving, etiketten en praktijk moeten op elkaar worden afgestemd. Bestrijdingsmiddelen moeten alleen beschikbaar worden gesteld aan professionele plaagdierbestrijders.

Huidige situatie anticoagulantia buitengebruik

Alle Tomcat-producten, gekocht voor 6 september, mogen tot 6 december 2014 buiten worden gebruikt. Super Caid gekocht voor 4 oktober moet voor 5 januari 2015 worden opgemaakt. Dat betekent dat producten, gekocht met het nieuwe etiket, na respectievelijk 6 september en 4 oktober niet meer buiten mogen worden gebruikt.

IPM-Protocol

De stand van zaken betreffende het buitengebruik van rodenticiden per 30 oktober is, dat aan een IPM-protocol wordt gewerkt. Het onderhavige protocol heeft tot doel het gebruik van anticoagulantia buiten gebouwen te beperken tot alleen situaties waarin dit noodzakelijk is. Het protocol beschrijft de werkwijze voor plaagdierbeheersing buiten gebouwen, waarbij niet-chemische bestrijding het uitgangspunt is en de risico's van het toepassen van anticoagulantia voor mens, dier en milieu tot het minimum beperkt worden.

Achtergrond van het protocol:

1. Plaagdieren, de bruine en de zwarte rat in het bijzonder, brengen aanmerkelijke risico's met zich mee voor de gezondheid van mens en dier. De overlast van (deze) plaagdieren moet daarom tot een minimum worden beperkt.
2. Anticoagulantia (antistollingsmiddelen) zijn biociden die kunnen worden ingezet in het kader van plaagdierbeheersing. Deze middelen brengen risico's mee voor mens, dier en milieu en moeten in Nederland worden toegelaten door het College ter beoordeling van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb). De risico's van anticoagulantia moeten conform een verantwoorde plaagdierbeheersing tot een minimum worden beperkt.
3. Met de toepassing van Integrated Pest Management (IPM)

wordt gestreefd naar de ontwikkeling van duurzaam beleid ter voorkoming en/of bestrijding van plaagdieren, waarbij alle beschikbare technieken en alternatieven op economisch verantwoorde wijze en in overleg met de opdrachtgever worden afgewogen. Preventie is het uitgangspunt, omdat hiermee het gebruik van biociden zoveel mogelijk wordt vermeden en daarmee de risico's voor mens, dier en milieu tot een minimum worden beperkt.

4. Het gebruik van anticoagulantia buiten gebouwen brengt een verhoogd risico met zich mee. Dit protocol beschrijft in welke situaties en onder welke voorwaarden anticoagulantia buiten gebouwen mogen worden toegepast. IPM is hierbij het uitgangspunt.
5. Op grond van dit protocol zal een nascholing worden ontwikkeld voor bestrijdingstechnici en een certificering voor bedrijven die anticoagulantia buiten gebouwen willen toepassen. Hiermee wordt geborgd dat conform dit protocol wordt gewerkt.

Wanneer wel gebruiken?

Het Ctgb geeft een uitbreiding tot het buitengebruik van anticoagulantia alleen als een laatste schakel in de bestrijding die geheel gebaseerd is op IPM-principes. Het is dus een uitdaging voor de brancheorganisaties PLA..N, NVPB en LTO om de bestrijders zodanig te organiseren en voor te bereiden dat anticoagulantia alleen nog maar als laatste schakel worden gebruikt.

In afwachting van het IPM-Protocol mag bij het Ctgb een uitbreiding aangevraagd worden voor de toelatinghouders voor het buitengebruik. Plaagdierbestrijders moeten zich aanmelden via het Meld en Informatie Centrum (MIC) van het Ministerie van IL&T. Per telefoon (088-489 00 00) of via de website van IL&T. Met de aanmelding verplicht het bedrijf zich om, zodra dat mogelijk is, het IPM-certificeringstraject in te gaan.

Dus samenvattend mogen rodenticiden in de nabije toekomst alleen buiten worden gebruikt onder de voorwaarden van het IPM-protocol. Een schemabeheerder moet dit proces bewaken. Wanneer u nu knaagdieren buiten wilt blijven bestrijden met anticoagulantia moet u zich aanmelden via IL&T. Wanneer men het vereiste examen heeft afgelegd wordt men jaarlijks geaudit waarbij de risico's in kaart worden gebracht. Volgens het IPM-certificaat moet gestart worden met non-tox en wanneer dat niet het gewenste resultaat heeft alsnog met rodenticiden.

Wordt vervolgd.....

Plaagdierbeheersing met de vliegenmepper

Biodiversiteit

Vervolgens kwam Arnold van Vliet, Leerstoelgroep Milieusysteemanalyse van de Universiteit van Wageningen, aan het woord. Zijn onderwerp was plaagdierbeheersing met de vliegenmepper.

Hij begon met een algemene inleiding. Op de wereld zijn circa 2 miljoen plant- en diersoorten beschreven.

Zo'n 50% van de plantensoorten en 42% van de diersoorten leven in 34 zogenaamde hotspots die slechts 2% van het aardoppervlak beslaan.

In Nederland komen “slechts” een 40.000 plant- en diersoorten voor. Ten opzichte van 1950 zijn 35% van de zoogdier- en vogelsoorten bedreigd of

verdwenen evenals 85% van de reptielen. Sommige planten en diersoorten zijn zelfs met 95% afgenomen in Nederland! Het is dan niet verwonderlijk dat de biodiversiteit is teruggelopen in

de wereld en zeker in Nederland. De zogenaamde natuurkwaliteit, dus hoe er met de natuur om wordt gegaan is slecht. Slechts in 1/3 van het oppervlak in Nederland wordt goed tot bijna goed met de natuur om gegaan. Het is duidelijk dat het gevoel voor urgentie ontbreekt.

Biociden en de natuur

Gewasbeschermingsmiddelen en biociden spelen meestal ook een negatieve rol in de natuur. Niet alleen wordt het "probleem" bestreden maar regelmatig hebben die middelen ook een ongewenst effect op de natuur.

Tot 2001 is het gebruik van insecticiden en acariciden in Nederland afgenomen maar nu blijft het min of meer constant en wordt er een 200.000 kg actieve stof per jaar gebruikt.

Wel vindt er een verschuiving plaats naar het meer gebruiken van neonicotinoïden. Vooral in het westen van Nederland wordt de norm van de neonicotinoïden in het milieu, waaronder imidacloprid, overschreden (cijfers 2012). Wereldwijd wordt jaarlijks 20.000.000 kg actieve stof aan imidacloprid gebruikt. Diverse studies hebben aangetoond dat dit middel een negatief effect kan hebben op de bijenpopulatie en giftig is voor vrijwel alle insecten, en dus ook voor diegene die belangrijk zijn bij de bestrijding van plaaginsecten. Neonicotinoïden worden o.a. gebruikt als coating van zaden. In sommige gevallen kan het eten van een paar zaden al dodelijk zijn of de voortplanting verstoren bij gevoelige soorten. Daarnaast zijn er nog mogelijke effecten op vissen, bodemvorming, nutriëntencyclus, bestuiving, waterzuivering, voedselweb, voedselproductie etc. Kortom er is een noodzaak tot een meer natuurvriendelijke bestrijding om negatieve ecologische effecten te voorkomen.

Plagadierbestrijders en natuurlijke bestrijding

Met behulp van stemkastjes vroeg de heer van Vliet vervolgens de mening van de aanwezigen. Uit het resultaat bleek dat plagadierbestrijders (47%) en in mindere mate de andere aanwezigen (21%) een strengere regelgeving ten aanzien van het biocidengebruik een bedreiging vinden voor het plagadierbestrijdingsvak. 47% van de plagadierbestrijders denkt dat een strengere wetgeving in hun voordeel kan werken en 64% van de niet-plagadierbestrijders denkt dat. 79% van de plagadierbestrijders is al bezig om het gebruik van biociden terug te dringen. 58% van de plagadierbestrijders maakt in meer of mindere mate gebruik van natuurlijke bestrijding. 67% van de plagadierbestrijders wil meer kennis over effectieve bestrijding zonder biociden te gebruiken, slechts 15% is het daar sterk mee oneens. 46% van de klanten van plagadierbestrijders is bereid om minder biociden te gebruiken, 25% wil dat niet.

Uit deze percentages kan worden geconcludeerd dat vele Nederlandse plagadierbestrijders willen overgaan naar een meer natuurlijke bestrijding en naar minder gebruik van biociden maar dat nog de helft de wetgeving als een obstakel ziet. Het zal nog wel een tijdje duren voordat alle plagadierbestrijders hetzelfde denken over de regelgeving en het gebruik van meer alternatieven voor biociden.

Klimaatverandering

We hebben momenteel te maken met een grote klimaatverandering. Het koolstofdioxide-percentages, van oorsprong 0,3%, zal spoedig oplopen tot 0,4% en er wordt verwacht dat het binnen een generatie 0,8% zal bedragen met als gevolg een verdere opwarming van de aarde. De gemiddelde jaartemperatuur op de wereld zal oplopen van de huidige 11,7 graden tot 14 graden rond 2080. In Nederland moeten we ons voorbereiden op Franse temperaturen in de zomer met meer neerslag in een korte tijd. Momenteel is het groeiseizoen al 25 dagen langer dan 50 jaar geleden. De klimaatverandering

heeft ook duidelijk effect op het voorkomen van plagadieren. Dat is al te zien bij de plagen die aangetroffen worden in loofbomen. Andere insectensoorten zoals de eikenprachtkever, blauwe dennenprachtkever, eikenprocessierupsen en de Aziatische boktorren zullen steeds vaker voorkomen. Natuurlijke bestrijding van insecten kan o.a. geschieden door sluipwespen, sluipvliegen en rupsetende vogels zoals koolmezen. Die moeten dan wel de beschikking hebben over voldoende schuil- en nestplekken.

Plagadierwaarnemingen dit jaar

Dit jaar is er een sterke toename van het aantal muizen in Nederland; dat wordt ook door een 64% van de plagadierbestrijders gezien. De werkgroep STONE (werkgroep steenuilen) heeft dit jaar ook al gewezen op de toename. Het aantal prooiresten in uilenballen bedroeg in 2007 197 muizen en in 2014 600.

Het aantal wespenmeldingen is minder dan normaal (55%). De ontwikkeling van de wespen was in begin 2014 erg voorspoedig, met meldingen van overlast al in februari/maart dit jaar. Maar vooral op plekken waar men te maken had met grote hoosbuizen tijdens de periode dat de wespen buiten waren, zijn vele wespen omgekomen.

De Franse veldwesp wordt tegenwoordig steeds vaker gezien, evenals de Aziatische hoornaar.

Plagadierbestrijders moeten zich in de toekomst steeds meer bewust zijn dat klimaatverandering, bedreiging van de biodiversiteit in Nederland, verandering in het gebruik van biociden, het gebruik van natuurvriendelijke bestrijdingsmiddelen en invasieve exoten een andere expertise en vakmanschap gaan vragen en dat ze daarop moeten inspelen.

DISCUSSIE

Na deze presentatie vond er een discussie plaats tussen Bastiaan Meerburg, Arnold van Vliet en Jan-Willem Andriessen (Ctgb) onder voorzitterschap van Rob van Veldhuizen. Het buitengebruik van rodenticiden kwam daar natuurlijk aan de orde. Volgens de heer Andriessen vormen rodenticiden een hoog risico wanneer ze buiten worden gebruikt. In principe mogen ze niet buiten gebruikt worden maar wanneer blijkt dat volgens het in ontwikkeling zijnde IPM-protocol het niet anders kan, mogen ze worden gebruikt. Het IPM-protocol is bedoeld om de risico's van het gebruik van rodenticiden te beperken. Er wordt aan gewerkt om het gebruik van rodenticiden bij particulieren ook te beperken.

Agrariërs mogen anticoagulantie momenteel ook gebruiken omdat tijdens het halen van hun spuitlicentie, 3 uur onderwezen wordt over het gebruik van anticoagulantia. Ook zij moeten na 1 januari 2017 een speciale opleiding hebben gevolgd om deze producten te mogen gebruiken. Het is de vraag of de agrariërs zich laten certificeren. Het is mogelijk dat ze op een niet toegestane manier deze middelen blijven gebruiken of dat ze plagadierbestrijders inschakelen. Er zal worden gehandhaafd door de AID, VWA-medewerkers die toekijken op het werk van de dierenartsen en de huidige opsporingsambtenaren. De aanwezige plagadierbestrijders hebben grote twijfel of de agrariërs zich aan deze nieuwe protocollen gaan houden.

Tot slot werd op verschillende manieren door de aanwezige plagadierbestrijders erop gewezen dat resistentie en onzorgvuldig handelen met rodenticiden zeer waarschijnlijk niet door de goed georganiseerde en opgeleide plagadierbestrijders komt maar hoofdzakelijk door de agrariërs en de particulieren die gezamenlijk voor 85% verantwoordelijk zijn voor het gebruik van rodenticiden binnen Nederland en plagadierbestrijders dus maar voor 15%!

De aandacht zou meer gericht moeten zijn op de twee laatstgenoemde groepen!

Gelukkig werd het humeur van de aanwezige plagadierbestrijders aanmerkelijk verbeterd doordat men zich te goed kon doen aan de heerlijke Chinese maaltijd en ook aan de sushi. Al met al was het een geslaagde dag.

25 NOVEMBER: LAATSTE NIEUWS BUITENGEBRUIK VAN ANTICOAGULANTIA!

HET IPM-PROTOCOL VOOR BUITENGEBRUIK IS NOG NIET KLAAR. DE BRANCHEORGANISATIES PLA..N, NVPB EN LTO HOPEN DE BESPREKINGEN OVER HET IPM-PROTOCOL MET HET CTGB NOG IN DECEMBER AF TE KUNNEN RONDEN, HOEWEL DE KANS DAAROP KLEIN IS.

PLA..N heeft een concept protocol van 6 pagina's ingeleverd en de NVPB één van 34 pagina's. Wanneer er overeenstemming is over het protocol zullen personen die anticoagulantia buiten willen gebruiken een speciale cursus moeten volgen. Tot 1 januari 2017 is er een overgangsregeling onder bepaalde voorwaarden.

Vanaf heden kunnen plaagdierbestrijders zich in het kader van de overgangsregeling voor het buitengebruik van aanmelden bij het Meld- en Informatie Centrum (MIC) van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILenT).

U kunt zich aanmelden via de volgend link:

- [Melden bij MIC](#)
- Bij "rubriek" dient u te kiezen voor: **Risicovolle stoffen**
- Bij "Soort" kiest u voor: **Buitengebruik anticoagulantia**
- Vervolgens vult u uw persoons- en bedrijfsgegevens in bij de daarvoor bestemde velden.

VOORWAARDEN OVERGANGSREGELING

De aanmelding bij het MIC van ILenT

is noodzakelijk in het kader van de overgangsregeling voor het buitengebruik. Deze regeling van het Ctgb heeft tot gevolg dat het buitengebruik van anticoagulantia volgend jaar onder een aantal strikte voorwaarden mogelijk blijft voor de bestrijding van ratten. De regeling blijft van kracht tot 1 januari 2017. Daarna kunnen de middelen alleen worden toegepast door professionals die specifiek zijn geschoold op de beheersing van rattenpopulaties buiten gebouwen en werkzaam zijn bij een bedrijf dat daarvoor is gecertificeerd.

UITBREIDING TOELATINGEN

In het kader van de overgangsregeling dienen in de eerste plaats de toelatinghouders bij het Ctgb een aanvraag in te dienen voor de uitbreiding van de huidige toelating. De toekenning van deze aanvraag zal aan het gebruiksvoorschrift worden toegevoegd dat het middel ter bestrijding van ratten buiten mag worden toegepast, indien dit als laatste schakel gebeurt in een bestrijding die geheel is gebaseerd op de principes van IPM en mits de gebruiker zich (op bedrijfsniveau) heeft aangemeld bij het MIC van de ILenT. Van het Ctgb is vernomen dat deze uitbreidingsaanvraag inmiddels door een aantal toelatinghouders is ingediend. De NVPB is hoopvol dat de uitbreidingen tijdens de collegevergadering van het Ctgb in december 2014 worden toegekend.

MELD U AAN BIJ HET MIC VAN DE ILENT

Nadat de toelating van een bepaald middel

is uitgebreid voor buitengebruik mag dit middel alleen buiten worden toegepast door bedrijven die zich hiertoe bij het MIC van de ILenT hebben aangemeld. Met de aanmelding bij het MIC verplicht het bedrijf zich om, zodra dat mogelijk is, het certificeringstraject voor buitengebruik in te gaan. Zie hierboven hoe dat moet gebeuren. De ILenT heeft aangegeven op gepaste wijze het buitengebruik te handhaven. Dat zou kunnen betekenen dat ILenT handhavend optreedt, indien een bedrijf buiten anticoagulantia toepast en (1) niet is aangemeld bij het MIC of (2) niet conform de IPM-gedachte handelt.

OPGEBRUIKSTERMIJN

Los van de overgangsregeling kunnen momenteel nog middelen buiten worden gebruikt die eerder dit jaar nog wel een toelating hadden voor buitengebruik. Dat komt omdat een opgebruikstermijn is vastgesteld bij de herbeoordeling van deze middelen. Dat houdt in dat de middelen gedurende een bepaalde termijn mogen worden gebruikt met in achtname van de oude toelatingseisen (voor buitengebruik). Deze termijn verschilt per individueel middel en verstrijkt begin 2015. De exacte opgebruikstermijn van een middel kunt u navragen bij uw leverancier.

GROTENDEELS OVERGENOMEN UIT DE NVPB NIEUWSBRIEF

EVENEMENTEN 2015

KillgermRIWA wil niet enkel uw productleverancier maar ook uw KENNIS-leverancier zijn. Daarom hebben wij in 2015 weer enkele boeiende workshops (bijeenkomsten zonder nascholingspunten) en trainingen (bijeenkomsten met nascholingspunten) op de planning staan. Vergeet ook zeker niet een bezoekje te brengen aan onze Infodagen! Nieuwsgierig? Neem een kijkje op onze evenementenpagina: <https://www.killgermriwa.com/evenementen/>

FEBRUARI WORKSHOP VOGELWERING

APRIL KILLGERMRIWA INFODAGEN

JUNI TRAINING VLIEGENDE INSECTEN/PAPIERVISJES

Uitgebreide informatie (data & locaties) wordt eind 2014 aangekondigd via onze vernieuwde website www.killgermriwa.com en via onze nieuwsbrieven.

Heeft u vragen of opmerkingen over onze trainingen, workshops en evenementen? Wenst u zich aan te melden voor onze mailings en nieuwsbrieven? Stuur dan even een berichtje naar marketing@killgermriwa.com

www.killgermriwa.com

AGENDA 2015

DATUM	CURSUSSEN/CONGRESSEN/BEURZEN	ORGANISATIE / WEBSITE	PLAATS
15 januari	Waarom kiest de klant voor een andere plaagdierbestrijder?	www.cleon-lisse.nl	Beveren (B)
21 januari	Waarom kiest de klant voor een andere plaagdierbestrijder?	www.cleon-lisse.nl	Achterveld
februari	Workshop vogelwering	www.killgermriwa.com/evenementen	onbekend
11 – 12 maart	Disinfestando	www.disinfestazione.org	Rimini (I)
25 – 26 maart	PestEx 2015	www.pestex.org	Londen
19 – 21 april	PestWorld East	http://npmapestworld.org/events/pweast.cfm	Dubai
22 april	KillgermRIWA Infodagen	www.killgermriwa.com/evenementen	Apeldoorn
23 april	KillgermRIWA Infodagen	www.killgermriwa.com/evenementen	Tilburg
3 – 5 juni	Global Summit of Pest Management Services for Public Health and Food Safety	CEPA: roland@cepa-europe.org	Antibes Juan-les-Pins (F)
23 september	10 th European Vertebrate Pest Management Conference	http://www.evpmc.org	Seville (S)
20 – 23 oktober	PestWorld 2015	https://npmapestworld.org	Nashville (USA)
4 november	PestTech 2015	http://www.npta.org.uk/event/pesttech-2015	Birmingham

DIRK OTTEN 25 JAAR BIJ SGS BELGIUM, DIVISIE PEST CONTROL MANAGEMENT.

Op 19 november j.l. mocht ik aanwezig zijn bij de receptie die SGS Belgium Dirk Otten aanbood, vanwege zijn 25-jarig dienstverband bij SGS. Voorwaar een unieke prestatie van een uniek persoon.

Na zijn studie startte Dirk zijn actieve loopbaan in de pest control business bij Rentokil België waar hij 9 jaar lang zijn werkzaamheden verrichtte. Daarna werd het tijd voor iets anders en dat werd SGS Sanitec, het bedrijf dat hij tot op heden trouw is gebleven. Dirk kan nog even vooruit, hij is tenslotte pas 54 jaar.

Business Manager Agricultural Services SGS Belgium, dhr. Johan Pype, complimenteerde Dirk in zijn met humor doorspekte toespraak.

Zo'n 40-tal genodigden, collega's, relaties, familie en vrienden waren tijdens de gezellige receptie in Kallo aanwezig. Dirk was in charmant gezelschap van zijn 3 dames: zijn vrouw en 2 dochters.

Dirk, namens Pest Control News nog vele gezonde en actieve jaren toegewenst!

Rinus van Zanten, PCN

ONTDEK ONZE VERNIEUWDE WEBSITE!

- op elk toestel (pc, laptop, tablet, smartphone) dezelfde geweldige website!
- snel & veilig online bestellen via onze vernieuwde online catalogus
- gratis downloads
- up-to-date nieuws uit de branche
- evenementenkalender
- en nog veel meer...

www.killgermriwa.com